

Kars İlinde Ev Tekstili Fabrikası Kurulumu

Fizibilite Raporu

Kars İlinde Ev Tekstili Fabrikası Kurulumu Fizibilite Raporu

**2023
ŞUBAT**

RAPORUN KAPSAMI

Bu fizibilite raporu, Kars İlinde ev tekstil fabrikası kurulmasının uygunluğunu tespit etmek, yatırımcılarda yatırım fikri oluşturmak ve detaylı fizibilite çalışmalarına altlık oluşturmak üzere Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda faaliyet gösteren Serhat Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanmıştır.

HAKLAR BEYANI

Bu rapor, yalnızca ilgililere genel rehberlik etmesi amacıyla hazırlanmıştır. Raporda yer alan bilgi ve analizler raporun hazırlandığı zaman diliminde doğru ve güvenilir olduğuna inanılan kaynaklar ve bilgiler kullanılarak, yatırımcıları yönlendirme ve bilgilendirme amaçlı olarak yazılmıştır. Rapordaki bilgilerin değerlendirilmesi ve kullanılması sorumluluğu, doğrudan veya dolaylı olarak, bu rapora dayanarak yatırım kararı veren ya da finansman sağlayan şahıs ve kurumlara aittir. Bu rapordaki bilgilere dayanarak bir eylemde bulunan, eylemde bulunmayan veya karar alan kimselere karşı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Serhat Kalkınma Ajansı sorumlu tutulamaz.

Bu raporun tüm hakları Serhat Kalkınma Ajansı'na aittir. Raporda yer alan görseller ile bilgiler telif hakkına tabi olabileceğinden, her ne koşulda olursa olsun, bu rapor hizmet gördüğü çerçevenin dışında kullanılamaz. Bu nedenle; Serhat Kalkınma Ajansı 'nın yazılı onayı olmadan raporun içeriği kısmen veya tamamen kopyalanamaz, elektronik, mekanik veya benzeri bir araçla herhangi bir şekilde basılamaz, çoğaltılamaz, fotokopi veya teksir edilemez, dağıtılamaz, kaynak gösterilmeden iktibas edilemez.

İÇİNDEKİLER

1. YATIRIMIN KÜNYESİ	1
2. FİZİBİLİTE ÖZETİ ve DEĞERLENDİRME	3
3. EKONOMİK ANALİZ	4
3.1. Sektörün Tanımı	4
3.2. Sektöre Yönelik Sağlanan Destekler	7
3.2.1. Yatırım Teşvik Sistemi ve Kars	7
3.2.2. Diğer Destekler	9
3.3. Sektörün Profili	9
3.4. Dış Ticaret ve Yurt İçi Talep	10
3.4.1. Dünyada Ev Tekstili Sektörü Dış Ticareti	10
3.4.2. Türkiye’de Ev Tekstili Sektörü Dış Ticareti.....	12
3.4.3. TRA2 Bölgesinde Tekstil Sektörü.....	17
3.4.4. Kars’ta Tekstil Sektörü	18
3.5. Üretim, Kapasite ve Talep Tahmini	19
3.6. Girdi Piyasası ve Fiyatlar	24
3.7. Pazar ve Satış Analizi	25
3.7.1. Ürünlerin/Hizmetlerin Satış Fiyatları	28
4. TEKNİK ANALİZ	29
4.1. Kuruluş Yeri Seçimi	29
4.2. Üretim Teknolojisi	31
4.2.1. Tekstil Üretim Teknolojileri	31
4.2.2. Tesiste Üretilecek Ürünler ve Özellikleri	32
4.3. İnsan Kaynakları	35
5. FİNANSAL ANALİZ	38
5.1. Sabit Yatırım Tutarı.....	38
5.2. Tam Kapasitede İşletme Giderleri	39
5.3. Tam Kapasitede İşletme Gelirleri	40
5.4. Tam Kapasitede İşletme Sermayesi İhtiyacı	40
5.5. Toplam Yatırım Tutarı	41
5.6. Amortisman Hesabı	41
5.7. Proforma Mali Tablolar	41
6. ÇEVRESEL VE SOSYAL ETKİ ANALİZİ	44
6.1. Çevresel Etki Analizi	44
6.2. Sosyal Etki Analizi	45
KAYNAKLAR.....	47

TABLolar LİSTESİ

Tablo 3.1: Raporda Esas Alınan Ev Tekstili GTİPleri.....	4
Tablo 3.2 Kars İli OSB İçin Yatırım Teşvikleri Tablosu	8
Tablo 3.3: Dünya’da Ev Tekstili Sektörü İhracatı	11
Tablo 3.4: Dünya’da Ev Tekstili Sektörü İthalatı	12
Tablo 3.5: ABD’nin Ev Tekstili İthalatında Çin’in Yeri (Bin Dolar)	13
Tablo 3.6: ABD’nin Ev Tekstili İthalatında Türkiye’nin Yeri (Bin Dolar)	14
Tablo 3.7: Türkiye’nin Ev Tekstili İhracatının Ürün Gruplarına Göre Dağılımı (Dolar).....	14
Tablo 3.8: Türkiye’nin Ev Tekstili Sektöründe En Çok İhracat Yaptığı Ülkeler (\$)	15
Tablo 3.9: Türkiye’nin Ev Tekstili İthalatının Ürün Gruplarına Göre Dağılımı	16
Tablo 3.10: Türkiye’nin Ev Tekstili Sektöründe En Çok İthalat Yaptığı Ülkeler (\$)	16
Tablo 3.11: TRA2 Bölgesinde Tekstil Sektörü Kapasite Bilgileri.....	17
Tablo 3.12: TRA2 Bölgesi İhracatı	17
Tablo 3.13: Kars İlinde Alınan Kapasite Raporlarının Ürün Bazlı Dağılımı (İlk 5 Ürün).....	18
Tablo 3.14: Kars İlinde Alınan Kapasite Raporlarının Sektörel Dağılımı (İlk 5 Faaliyet).....	18
Tablo 3.15: Kars İlinde Çalışan Sayısına Göre İşletme Sayıları	19
Tablo 3.16: Kars İli İhracatı.....	19
Tablo 3.17: Sanayi Üretim Endeksinin Gelişimi	19
Tablo 3.18: Ev Tekstili Alt Sektörlerinin Sanayi Ürün Verileri (2021)	20
Tablo 3.19: Ev Tekstili Alt Sektörlerinin Gelişimi	21
Tablo 3.20: İllere Göre Ev Tekstili Sektöründe Üretici ve Çalışan Sayısı	21
Tablo 3.21: İllere Göre Üretim Kapasitesi	23
Tablo 3.22: Kapasite Kullanım Oranı Öngörülleri.....	24
Tablo 3.23: Girdilerin Türkiye’de Üretim Miktarı (kg).....	24
Tablo 3.24: Hammadde ve Girdi Fiyatları.....	24
Tablo 3.25: Kars İlının İhracat Potansiyeli Olan Ülkelere Yapılan Ev Tekstili İhracatı	25
Tablo 3.26: Rusya’nın Ev Tekstili Sektörü Dış Ticareti (Bin Dolar)	26
Tablo 3.27: Gürcistan Ev Tekstili Sektörü Dış Ticareti (Bin Dolar).....	26
Tablo 3.28: Kazakistan Ev Tekstili Sektörü Dış Ticareti (Bin Dolar)	27
Tablo 3.29: Özbekistan Ev Tekstili Sektörü Dış Ticareti (Bin Dolar)	27
Tablo 3.30: İran Ev Tekstili Sektörü Dış Ticareti (Bin Dolar).....	27
Tablo 3.31: Azerbaycan Ev Tekstili Sektörü Dış Ticareti (Bin Dolar).....	28
Tablo 3.32: Satış Fiyatları.....	28
Tablo 4.1: Kars Organize Sanayi Bölgesi Parsel Durumu	29
Tablo 4.2: Kars Organize Sanayi Bölgesi Firmalarının Sektörlere Göre Dağılımı	30
Tablo 4.3: Gerekli Makine Ekipman Listesi	34
Tablo 4.4: 2021 Yılı Kars İlçeleri Nüfus Dağılımları	35
Tablo 4.5: 2021 Yılı Kars Nüfus Yaş Dağılımları.....	35
Tablo 4.6: 2021 Yılında Kars İlinde Yaş Gruplarına ve İllere Göre İşe Yerleştirmeler	36

Tablo 4.7: 2021 Yılında Kars ilinde Kayıtlı İşsizlerin İllere ve Meslek Gruplarına Göre Dağılımı	36
Tablo 4.8: Tesisin Personel Yapısı.....	37
Tablo 5.1: Makine Ekipman Giderleri	38
Tablo 5.2: Toplam Yatırım Tutarı Tablosu (\$)	39
Tablo 5.3: Hammadde ve Yardımcı Madde Giderleri	39
Tablo 5.4: Tam Kapasitede İşletme Giderleri Tablosu (\$).....	40
Tablo 5.5: Tam Kapasitede İşletme Gelirleri Tablosu (\$)	40
Tablo 5.6: Tam Kapasitede İşletme Sermayesi Tablosu (\$)	40
Tablo 5.7: Öngörülen Kapasite Kullanım Oranlarında İşletme Sermayesi Tablosu (\$)	41
Tablo 5.8: Toplam Yatırım Tutarı Tablosu (\$)	41
Tablo 5.9: Amortisman Hesabı Tablosu (\$).....	41
Tablo 5.10: Değerlendirme Sonuçları	41
Tablo 5.11: Proforma Mali Tablolar	42
Tablo 6.1: Tesiste Oluşabilecek Muhtemel Atıklar ve Bertaraf Yöntemleri	44

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Sanayi Üretim Endeksinin Gelişimi.....	20
Şekil 2: Kars İlının ve Tesisin İçerisinde Kurulması Planlandığı Kars OSB'nin Konumu.....	29
Şekil 3: Türkiye'de İllerin Ar-Ge Performansları	30
Şekil 4: Tekstil Teknolojileri	31
Şekil 5: Liftten Son Ürüne Kadar Materyal Akış Diyagramı.....	32
Şekil 6: Örnek Fabrika Genel Görünüşü	33
Şekil 7: Fabrika Üretim Akış Şeması	33

KARS İLİNDE EV TEKSTİLİ FABRİKASI KURULUMU FİZİBİLİTE RAPORU**1. YATIRIMIN KÜNYESİ**

Yatırım Konusu	<i>Ev Tekstili Fabrikası Yatırımı</i>	
Üretilecek Ürün/Hizmet	<i>Ev tekstili ürünleri (nevresim vb.)</i>	
Yatırım Yeri (İl – İlçe)	<i>Kars OSB</i>	
Tesisin Teknik Kapasitesi	<i>300.000 adet nevresim / yıl</i>	
Sabit Yatırım Tutarı	<i>940.000,00 \$</i>	
Yatırım Süresi	<i>12 ay</i>	
Sektörün Kapasite Kullanım Oranı	<i>75%</i>	
İstihdam Kapasitesi	<i>140 kişi</i>	
Yatırımın Geri Dönüş Süresi	<i>4 yıl</i>	
İlgili NACE Kodu (Rev. 3)	<i>13.92 - Giyim eşyası dışındaki tamamlanmış tekstil ürünlerinin imalatı</i>	
İlgili GTİP Numarası	<i>630221 Yatak çarşafı [(pamuktan (baskılı))]</i>	
Yatırımın Hedef Ülkesi	<i>Türkiye, Kazakistan, Azerbaycan, Gürcistan, Özbekistan ve Rusya Federasyonu</i>	
Yatırımın Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına Etkisi	Doğrudan Etki	Dolaylı Etki
	<i>Amaç 9: Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı, Amaç 12: Sorumlu Üretim ve Tüketim</i>	<i>Amaç 8: İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme, Amaç 11: Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar</i>

1\$=18.8321 TL 18.01.2023 tarihli Merkez Bankası Döviz Kuru

Subject of the Project	<i>Home Textile Factory Investment</i>	
Information about the Product/Service	<i>Home textile products (bed linen, etc.)</i>	
Investment Location (Province-District)	<i>Kars</i>	
Technical Capacity of the Facility	<i>300,000 bed linens / year</i>	
Fixed Investment Cost	<i>940.000,00 \$</i>	
Investment Period	<i>12 months</i>	
Economic Capacity Utilization Rate of the Sector	<i>75%</i>	
Employment Capacity	<i>140 employee</i>	
Payback Period of Investment	<i>4 years</i>	
NACE Code of the Product/Service (Rev.3)	<i>13.92 - Manufacture of finished textile products other than apparel</i>	
Harmonized Code (HS) of the Product/Service	<i>630221 Bed linen [(cotton (printed))]</i>	
Target Country of Investment	<i>Turkey, Kazakhstan, Azerbaijan, Georgia, Uzbekistan ve Russia Federation</i>	
	Direct Effect	Indirect Effect
Impact of the Investment on Sustainable Development Goals	<i>Goal 9: Industry, Innovation and Infrastructure, Goal 12: Responsible Consumption and Production</i>	<i>Goal 8: Decent Work and Economic Growth, Goal 11: Sustainable Cities and Communities</i>

2. FİZİBİLİTE ÖZETİ ve DEĞERLENDİRME

Fizibilite sonuçlarına göre elde edilen veriler aşağıdaki tabloda verilmiştir. Sabit yatırım tutarı 940.000 \$ işletme sermayesi yatırımı 750.000 \$ olmak üzere toplam yatırım tutarı 1.690.000 \$'dır. İşletmenin tam kapasite geliri 6.600.000 \$ gideri ise 5.861.800 \$ olup brüt nakit farkı 738.200 \$'dır. Başabaş noktası Satılan Malın Maliyeti Üzerinden (Amortisman Dahil) %21 olarak bulunmuştur. Bu yatırımla 140 kişilik bir istihdam oluşturulmaktadır. Buna göre net bugünkü değer 3.341.104,69 \$, yatırımın geri ödeme süresi 4 yıl, iç verimlilik oranı 26,43 % ve fayda masraf oranı 3,59 olarak hesaplanmıştır. Sonuç olarak bu yatırım yapılabilir bulunmuştur.

PROJE ADI Kars İlinde Ev Tekstili Fabrikası Kurumu

KURULUŞ YERİ Kars OSB

KURULU KAPASİTE 300.000 adet/yıl nevresim

TOPLAM YATIRIM TUTARI (\$)

Sabit Yatırım	940.000,00
İşletme Sermayesi	750.000,00
Toplam Yatırım	1.690.000,00

ÖNGÖRÜLEN FİNANSMAN KAYNAKLARI (\$)

Özkaynak	1.690.000,00	%100
Yabancı Kaynak	0,00	%0
Toplam Finansman	1.690.000,00	%100

YATIRIM UYGULAMA PLANI

Yatırıma Başlama Tarihi	1.06.2023
İşletmeye Geçme Tarihi	1.06.2024
Tesisin Faydalı Ömrü	20 Yıl

TAM KAPASİTEDE GELİR VE GİDERLER (\$)

Yıllık İşletme Gelirleri	6.600.000,00
Yıllık İşletme Giderleri	5.861.800,00
Brüt Gelir ve Gider Farkı	738.200,00

KAPASİTE KULLANIM ORANLARI (KKO), BORÇ ÖDEME GÜCÜ VE NAKİT FARKI

YIL	2024	2025	2026	2027	2028
KKO	%50	%60	%65	%70	%75
USD	186.789	250.907	291.835	335.035	449.967

BAŞABAŞ NOKTASI ANALİZİ

Toplam İşletme Giderleri Üzerinden	996.000,00 \$	%15	KKO
Satılan Malın Maliyeti Üzerinden (Amortisman Dahil)	1.367.857,55 \$	%21	KKO

NET BUGÜNKÜ DEĞER (NPV) 3.341.104 \$

GERİ ÖDEME SÜRESİ 4 Yıl

TAM KAPASİTEDE İSTİHDAM 140 Kişi

İÇ VERİMLİLİK ORANI (IRR) %26,43

FAYDA / MASRAFA ORANI 3,59

3. EKONOMİK ANALİZ

3.1. Sektörün Tanımı

Ev tekstili, tarihi insanlık tarihine dayanan, insanoğlunun soğuktan, sıcaktan ve diğer doğa olaylarından koruma gereksinimiyle birlikte ortaya çıkan, o günden bugüne güncelliğini koruyan bir sektör olarak karşımıza çıkmaktadır. Yüzyıllardır günlük yaşamın hemen hemen her alanında ev tekstil ürünleri kullanılmaktadır. Önceleri korunma ve örtünme amacıyla kullanılan tekstil ürünleri, daha sonra moda gibi, estetik amaçlara hitap eden unsurların etkisinde kullanılmıştır. Ev tekstili ürünlerinin gelişimi bugün de devam etmekte olup, dinamik bir gelişim sürecine sahiptir. Teknik ve estetik yeniliklerle modanın değişen koşulları doğrultusunda yenilikler ve gelişmeler yaşanmaktadır. Tarihsel sürece bakıldığında buluş anlamında tekstille ilgili neredeyse tüm buluşların yapıldığı görülmektedir. Yakın tarihte ve günümüzde ise var olan ürünlerin çağa uygun olarak, modanın da etkisiyle yenilenmesi ve geliştirilmesi söz konusudur. Ev tekstili ürünleri, günlük ev-büro vb. mekân yaşantımızda kolaylık sağlayan, yaşadığımız mekânı ve çevreyi renklendiren, ev-büro yaşamındaki çeşitli ihtiyaçların gideren eşyalar bütünüdür. Bu eşyaların kullanımında kişileri mekân ve çevreyi rahatsız edici bir fonksiyon değil, aksine tamamlayıcı, rahatlık verici ve kolaylık sağlayıcı bir fonksiyon icra etmesi; sağlam olması, zevk ve tercihlere uygun olması ve hijyenik şartlara uyması gerekmektedir.

Kullanıcıların ev tekstili ürünlerinde aradığı genel özellikler:

- Nem alıcı olmalı (mutfak ve banyoda)
- Vücutla devamlı temas halinde olacağından statik elektriklenme olmamalı
- Mevsimlere göre serin veya sıcak tutmalı
- Yumuşak tutuma sahip olmalı
- Kolay yanmamalı
- Kullanım yerine uygun örgü ve desen özelliklerinde olmalı
- Hammadde ve ipliğin özellikleri kullanım yerine uygun olmalı
- Ölçü ve büyüklükleri kullanım yerine uygun olmalı
- Dünya standartlarına uygun olmalı,
- Kolay kirlenmemeli, çabuk temizlenebilmeli
- Bakteri ve mikrop ürememesine uygun olmalı
- Hijyenik olmalı, çevreye zarar vermemeli
- Buruşmamalı
- Vb. çevresel sağlığa uygunluk gibi özelliklere sahip olmalıdır (Yurt, 2006).

Fizibilite konusu Kars ilinde ev tekstili imalatı yapan bir fabrikanın kurulmasıdır. Yatırım konusu olan ev tekstili imalatı, imalat sanayi içerisinde tekstil ürünlerinin imalatı sektörünün altında giyim eşyası dışındaki tamamlanmış tekstil ürünlerinin imalatı alt sektöründe sınıflandırılmıştır.

Ev tekstili imalatının Uluslararası faaliyet sınıflaması olan NACE sınıflamasına göre kodu 13.92 - Giyim eşyası dışındaki tamamlanmış tekstil ürünlerinin imalatıdır.

Ev tekstili imalatı dış ticarete birden fazla gtip koduyla işlenmektedir:

Tablo 3.1: Raporla Esas Alınan Ev Tekstili GTİPLERİ

Perdelik ve Döşemelik Kumaş	
540761	Diğer dokunmuş men (tekstürize edilmemiş poliester=>%85)
580110	Dokunmuş mensucat (yün/ince kıldan)
580121	Dokunmuş mensucat (pamuktan, kesilmemiş atkı iplikli kadife, pelüş, fasoneli)
580122	Dokunmuş mensucat (pamuklu, kesilmiş atkı iplikli (fitilli) kadife ve pelüş)
580123	Dokunmuş mensucat (pamuklu, atkı iplikli diğer kadife ve pelüş)

580124	Dokunmuş mensucat (pamuklu, kesilmemiş çözgü iplikli (epengle)kadife ve pelüş)
580125	Dokunmuş mensucat (pamuklu, kesilmiş çözgü iplikli kadife ve pelüş)
580126	Dokunmuş tırtıl mensucat (pamuklu)
580127	Pamuktan çözgü iplikli kadife ve pelüş
580131	Dokunmuş mensucat (suni/sen liften, kesilmemiş atkı iplikli kadife ve pelüş)
580132	Dokunmuş mensucat (suni/sen liften, kesilmiş atkı iplikli (fitilli)kadife ve pelüş)
580133	Dokunmuş mensucat (suni/sen liften, atkı iplikli diğer kadife ve pelüş)
580134	Dokunmuş mensucat (suni/sen liften, kesilmemiş çözgü iplikli (epengle)kadife ve pelüş)
580135	Dokunmuş mensucat (suni/sen liften, kesilmiş çözgü iplikli kadife ve pelüş)
580136	Dokunmuş tırtıl mensucat (sentetik/suni liften)
580137	Sentetik ve suni liflerden çözgü iplikli kadife ve pelüş
580190	Diğer dokumaya elverişli maddeden kadife, pelüş, vb. mensucat
600531	Çözgü tipi örgülü diğer mensucat (sentetik, ağırtılmış/ağırtılmamış)
600532	Çözgü tipi örgülü diğer mensucat (sentetik, boyanmış)
600533	Çözgü tipi örgülü diğer mensucat (sentetik, farklı renkteki iplikten)
600534	Çözgü tipi örgülü diğer mensucat (sentetik, baskılı)

Havlu ve Bornozlar

580211	Havlu cinsi bukleli mensucat (pamuktan, ağırtılmamış)
580219	Havlu cinsi bukleli mensucat (pamuktan, diğer)
580220	Havlu cinsi bukleli mensucat (dokumaya elverişli maddelerden)
580230	Havlu cinsi tuftedilmiş mensucat (dokumaya elverişli maddelerden)
580300	Gaz mensucat
610791	Erkek/erkek çocuk için diğer iç ve gece giyim eşyası; pamuktan (örme)
610799	Erkek/erkek çocuk için diğer iç ve gece giyim eşyası; dokunabilir diğer maddeden (örme)
610891	Kadın/kız çocuk için diğer iç ve gece giyim eşyası; pamuktan (örme)
610899	Kadın/kız çocuk için diğer iç ve gece giyim eşyası; dokunabilir diğer maddeden (örme)
620791	Erkek/erkek çocuk için diğer iç ve gece giyim eşyası; pamuktan
620799	Erkek/erkek çocuk için diğer iç ve gece giyim eşyası; dokunur diğer maddeden
620891	Kadın/kız çocuk için diğer iç giyim eşyası; pamuktan
620899	Kadın/kız çocuk için diğer iç giyim eşyası; dokunabilir diğer maddeden
630260	Tuvalet ve mutfak bezleri [pamuktan (havlu mensucattan)]
630291	Tuvalet ve mutfak bezleri (pamuktan)
630293	Tuvalet ve mutfak bezleri (sentetik/suni lifden)
630299	Tuvalet ve mutfak bezleri (dokunabilir diğer maddeden)
630710	Yer, bulaşık, toz bezi vb. temizlik bezleri

Tüller

580410	Tüller (diğer file mensucat)
580421	Makinede yapılmış dantelalar;sentetik-suni lifden
580429	Makinede yapılmış dantelalar;diğer maddeden
580430	Dantela; el işi, dokunmuş/örme hariç

Elişi Duvar Halıları

580500	Duvar halısı; el dokuması/iğne işlemesi
---------------	---

Diğer Ev Tekstili Ürünleri

580610	Kordela; kadife, pelüş ve tırtıl mensucat, dokunabilir maddelerden
580620	Kordela; ağırlık itibariyle elastomerik/kauçuk iplik=>%5
580631	Diğer kordela; pamuklu

580632	Sentetik-suni lifden dokunmuş kordelalar
580639	Diğer kordela; dokumaya elverişli maddelerden
580640	Kordela (boldükler) diğer
580710	Dokunmuş etiket, marka vb. eşya-parça, şerit, şekilli kesilmiş
580790	Diğer dokumaya elverişli maddeden etiket, marka vb eşya
580810	Kordon, saçak, ponpon, işlenmemiş şeritçi eşyası; parça halinde
580890	Kordon, saçak, ponpon, işlenmemiş şeritçi eşyası
580900	Metal/metalize ipliklerden mensucat; giyim ve döşemecilikte kullanılan
581010	Kimyasal işlemler-zemin dokuması kesilerek çıkarılmış işleme
581091	Pamuktan işlemler (parça, şerit-motifler)
581092	Sentetik-suni lifden işlemler
581099	Dokumaya elverişli diğer maddeden işlemler
581100	Kapitoneli mensucat (parçalı)

Battaniyeler

630110	Battaniye (elektrikli)
630120	Battaniye (yün/ince kıldan) (elektrili hariç)
630130	Battaniye (pamuktan) elektrili hariç
630140	Battaniye ve diz battaniyesi (sentetik lifden) elektrikli hariç
630190	Diğer battaniye ve diz battaniyeleri elektrikli hariç

Yatak Çarşafı

630210	Yatak çarşafı (örme)
630221	Yatak çarşafı [(pamuktan (baskılı)]
630231	Yatak çarşafı (pamuktan, diğer hallerde)]
630232	Yatak çarşafı (sentetik/suni lifden (diğer hallerde)]
630239	Yatak çarşafı (dokunabilir diğer madde (diğer hallerde)]

Masa Örtüleri

630240	Masa örtüleri (örme)
630251	Masa örtüleri [pamuktan (diğer hallerde)]
630253	Masa örtüleri [sentetik/suni elyaftan (diğer hallerde)]
630259	Masa örtüleri [dokunabilir diğer maddeden (diğer hallerde)]

Perdeler

630312	Perde ve iç stor, perde ve yatak farbalaları [(sentetik lifden (örme)]
630319	Perde ve iç stor, perde ve yatak farbalaları [(dokunur diğer maddelerden (örme)]
630391	Perde ve iç stor, perde ve yatak farbalaları [(pamuktan (diğer hallerde)]
630392	Perde, iç stor, perde ve yatak farbalaları [(sentetik lifden (diğer hallerde)]
630399	Perde, iç stor, perde ve yatak farbalaları [(dokunur diğer maddeden (diğer hallerde)]

Yatak Örtüleri

630411	Yatak örtüleri (örme)
630419	Yatak örtüleri (diğer hallerde)
630491	Diğer mefruşat eşyası [(örme) diğer maddelerden]
630492	Diğer mefruşat eşyası [(örülmemiş) pamuktan]
630493	Diğer mefruşat eşyası [(örülmemiş) sentetik lifden]
630499	Diğer mefruşat eşyası [(örülmemiş) dokunabilir diğer maddeden]

Yastık, Yorgan ve Uyku Tulumları

940430	Uyku tulumları
940490	Şilte, yorgan, yastık, puf, diz-ayak örtüleri, minderler vb.

Kullanım Alanına Göre Ev Tekstilleri

Ev tekstili ürünlerini tanımlanırken kullanım alanlarına göre tasnif ön plana çıkmaktadır. Kullanım alanlarına göre ev tekstili ürünlerini; mutfak tekstili, salon tekstili, bebek odası tekstili, genç odası genç odası tekstili, yatak odası tekstili, banyo tekstili ve bahçe tekstili olarak gruplandırabiliriz (www.madamemuko.com.tr, 2022). Üretim ve satış tanımlamalarında bu başlıklar kullanılmaktadır. Ev tekstilleri farklı materyal ve üretim tarzları ile otel, hastane, yemek servisi yapılan işletmeler ve ofis gibi mekânlarda da kullanılmaktadır.

- **Mutfak Tekstili**

Bu grupta masa ve servis örtüleri, peçeteler, mutfak önlüğü, fırın eldiveni, peçetelikler, temizleme bezleri ve perde gibi tekstiller yer almaktadır.

- **Banyo Tekstili**

Bornoz ve havlu takımları olmak üzere, el-ayak-baş havluları, klozet takımları ve aksesuar amaçlı tekstiller bu grupta yer almaktadır.

- **Salon Tekstili**

Salonlarda yaygın olarak kullanılan yemek masası örtüleri, servis örtüleri, koltuk ve sandalye kılıfları, koltuk şalları, sehpa örtüleri, dekoratif amaçlı kullanılan örtüler ve perdeler bu grupta yer almaktadır.

- **Bebek Odası Tekstili**

Bebek odasında kullanılan bebek uyku setleri (nevresim takımı, battaniye, pike, yastık örtüleri) oyun minderleri, hurçlar ve perdelerden oluşmaktadır.

- **Genç Odası Tekstili**

Belirtilen tekstil grubunda tek kişilik uyku setleri (nevresim takımı, battaniye, pike, yastık örtüleri), hurçlar, dekoratif yastık ve minderler ile perdeler yaygın ürünlerdir.

- **Yatak Odası Tekstili**

Çarşaf, nevresim, pike, yastık, yastık kılıfı, yorganlar ve battaniyeler bu grupta yer almaktadır.

3.2. Sektöre Yönelik Sağlanan Destekler

3.2.1. Yatırım Teşvik Sistemi ve Kars

Kars ili yatırım Teşvik sisteminde 6. bölgede yer almaktadır. Kars'ta gerçekleştirilecek yatırımlar; asgari sabit yatırım tutarı sağlandığında genel ve bölgesel yatırım teşviklerinden 6. bölgenin oran ve sürelerine göre yararlanır.

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Yatırım Teşvik Sisteminin temel aldığı ürün sınıflandırması US 97 sınıflamasına göre ev tekstili imalat sanayi altında ev tekstili sektörü içerisinde konumlandırılmıştır.

D	İMALAT SANAYİİ
17	TEKSTİL ÜRÜNLERİ İMALATI
172	DİĞER TEKSTİL ÜRÜNLERİ İMALATI
1721	GİYİM EŞYASI DIŞINDAKİ HAZIR TEKSTİL ÜRÜNLERİ İMALATI
1721.0	GİYİM EŞYASI DIŞINDAKİ HAZIR TEKSTİL ÜRÜNLERİ İMALATI
1721.0.02	YATAK ÖRTÜLERİ
1721.0.03	MASA ÖRTÜLERİ
17.21.0.04	TUVALET VE MUTFAKTA KULLANILAN ÖRTÜLER

Kars ilinde yapılacak olan ev tekstili imalatı tesisi yatırımı, 1.500.000 TL'nin (1,5 Milyon TL) üzerinde yatırım yapılması halinde; Genel Teşvik Sistemi ve Bölgesel Teşvik Sistemi kapsamında desteklerden yararlanabilir.

3.2.1.1. Kars ilinde Ev Tekstili Sektörüne Sağlanan Yatırım Teşvik Destekleri

Yatırım Teşvik Sistemine göre Kars ilinde Organize Sanayi Bölgesinde yapılacak ev tekstili yatırımları 6. bölge teşviklerinden yararlanacaktır. Söz konusu yatırım Genel Teşviklerden ve Bölgesel Teşviklerden yararlanabilir. Genel ve Bölgesel Teşvik Uygulamaları için asgari yatırım tutarı 1,5 milyon TL'dir. Yatırım Teşvik Sistemi kapsamında sağlanan destekler tablo 3.2'de verilmektedir.

Tablo 3.2 Kars İli OSB İçin Yatırım Teşvikleri Tablosu

Unsur	Değer
Yatırım Yeri	Kars
Gümrük Muafiyeti	Var
Yatırım Yeri Tahsisi	Var
SGK İşveren Prim Muafiyeti	12 yıl; Yatırıma Katkı Oranı Limitsiz
Vergi İndirimi Desteği*	Vergi İndirim oranı %90, Yatırıma Katkı oranı %55
KDV İstisnası	Var
Faiz Desteği (TL)	7 puan indirim (1,8 Milyon TL üst limit)
Faiz Desteği (Döviz)	2 puan indirim (1,8 Milyon TL üst limit)
SGK İşçi Hissesi Desteği	10 Yıl

Kaynak: T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, www.yatirimadestek.gov.tr, (Erişim Tarihi: 12.01.2023)

*: 1/1/2017 ile 31/12/2022 tarihleri arasında gerçekleştirilecek yatırım harcamaları için; vergi indirimi 15 puan ilave edilerek, Kurumlar Vergisi veya Gelir Vergisi İndirim Oranı ise %100 olarak uygulanır. Ayrıca bu yıllar arasındaki yatırımlar için bina-inşaat harcamalarına KDV istisnası uygulanmaktadır.

Kars ilinde OSB'de yapılacak olan ev tekstili yatırımının Yatırım Teşvik Sistemi kapsamında faydalanabileceği 7 destek unsuru bulunmaktadır:

1. Katma Değer Vergisi İstisnası: Teşvik belgesi kapsamında yurt içinden ve yurt dışından temin edilecek yatırım malı makine ve teçhizat için katma değer vergisinin ödenmemesi şeklinde uygulanır.

2. Gümrük Vergisi Muafiyeti: Teşvik belgesi kapsamında yurt dışından temin edilecek yatırım malı makine ve teçhizat için gümrük vergisinin ödenmemesi şeklinde uygulanır.

3. Vergi İndirimi: Gelir veya kurumlar vergisinin, yatırım için öngörülen katkı tutarına ulaşınca kadar, indirimli olarak uygulanmasıdır. Kars OSB'de yapılacak ev tekstili yatırımı için Yatırıma Katkı Oranı %55 olarak uygulanacaktır. Dönem sonunda beyan edilen ödenecek verginin %90'ı düşülecektir.

4. Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği: Teşvik belgesi kapsamı yatırımla sağlanan ilave istihdam için ödenmesi gereken sigorta primi işveren hissesinin asgari ücrete tekabül eden kısmının Bakanlıkça karşılanmasıdır. Kars OSB'de yapılacak ev tekstili yatırımında istihdam edilecek personel için 12 yıl boyunca SGK İşveren Payı ödenmeyecektir. Teşvik belgesi düzenlenmesine ilişkin müracaat aşamasında talep edilmesi halinde vergi indiriminden yararlanılmamak kaydıyla sigorta primi işveren hissesi desteği oranları vergi indirimine ilişkin yatırıma katkı oranlarının yarısı kadar artırılarak uygulanır.

5. Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği: Teşvik belgesi kapsamı yatırımla sağlanan ilave istihdam için ödenmesi gereken sigorta primi işçi hissesinin asgari ücrete tekabül eden kısmının Bakanlıkça karşılanmasıdır. 6. Bölgede gerçekleştirilecek ve/veya Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı kapsamında desteklenmesine karar verilen yatırımlar için mevcuttur. Kars OSB'de yapılacak yatırım için 10 yıl süreyle uygulanır.

6. Faiz veya Kar Payı Desteği: Faiz veya kar payı desteği, teşvik belgesi kapsamında kullanılan en az bir yıl vadeli yatırım kredileri için sağlanan bir finansman desteği olup, teşvik belgesinde kayıtlı sabit yatırım tutarının %70'ine kadar kullanılan krediye ilişkin ödenecek faizin veya kâr payının belli bir kısmının Bakanlıkça karşılanmasıdır. Kars OSB'de yapılacak ev tekstili yatırım için TL kredilerde 7 puan, döviz kredilerinde 2 puan faiz veya kâr payı desteği sağlanır.

7. Yatırım Yeri Tahsisi: Teşvik Belgesi düzenlenmiş yatırımlar için Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yatırım yeri tahsis edilmesidir.

3.2.2. Diğer Destekler

Yapılması planlanan ev tekstili yatırımı kapsamında, üretilecek ürünlerde ileride ihracat potansiyeli de öngörülmektedir. Bu kapsamda Türkiye İhracat Kredi Bankası (Eximbank) destekleri ve kredilerinden yararlanılabilir. Reeskont Kredisi, İhracata hazırlık kredisi başvurusu yapılarak, işletmenin ihracata dönük finansman ihtiyacı uygun maliyetler ile sağlanarak, ihracat potansiyeli artırılabilir. Eximbank 5 milyon \$'a kadar kredilendirme yapabilmektedir. Ancak kredi başvurusu için herhangi bir alt limit bulunmamaktadır. Söz konusu kredileri 360 gün vadeli olarak alınması halinde güncel kredi kullanım maliyetleri LIBOR+%2,25-2,50 civarındadır.

Tekstil sektörü için mevcut durumda yatırım döneminde mali destek/ nakit hibe imkânı bulunmamaktadır. Tesis işletmeye alındıktan sonra; KOSGEB İşletme Geliştirme Destek Programı, KOSGEB Ar-Ge ve İnovasyon Destek Programı, İŞ-KUR İstihdam Destek Programı, Serhat Kalkınma Ajansı Mali Destek Programlarından faydalanabilir.

Ticaret Bakanlığı tarafından uluslararası pazarlara giriş için çeşitli destekler mevcuttur. Şirketlerin ihracat kabiliyetlerinin artırılması kapsamında, pazara giriş için zorunlu belgeler için yapılan harcamaları, yurtdışındaki pazarlarda yapılan reklam ve tanıtım faaliyetleri, yurtdışında açılan ofis, mağaza ve depoları, yurtdışı fuarlara katılımları, pazar araştırması seyahatleri, marka tescil harcamaları, yurtdışı teknik eğitim programlarına ve uluslararası mesleki yarışmalara katılımları, en az 4 katılımcı firma ile düzenleyecekleri yurtdışı heyetleri ve yurtiçi fuarlara katılımları desteklenmektedir. Bu desteklere Ticaret Bakanlığı'nın Destek Yönetim Sistemi (DYS) üzerinden başvurulabilmektedir. Ticaret Bakanlığının destekleri yanı sıra KOSGEB de işletmelere nitelikli personel, yurt içi – yurt dışı fuar katılım desteği, marka tescil desteği, belgelendirme desteği gibi destekler sağlamaktadır. Ancak Ticaret Bakanlığı ve KOSGEB destekleri işletme döneminde kullanılabilmektedir.

3.3. Sektörün Profili

Sektörün Genel Yapısı

Ev tekstili terimi günümüzde perdeden örtülere, havludan çarşafa ve yastık kılıflarına, yer döşemelerine kadar uzanan ve sayısı giderek artan, mutfak ve banyoda kullanılan tekstilleri de içeren geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır. Yazılı kaynaklarda ilk ev tekstilleri arasında Mısırlı'ların gelişmiş teknikleri ile dokunmuş keten kumaşlar yer almaktadır. Ev halkı ve kişisel kullanım için ilk tekstiller ise Grek ve Roma uygarlıklarında rastlanılmaktadır. Özellikle keten masa örtüleri, küçük boyutlu havlular kullanılmıştır. Fakat geçmişten günümüze devam eden süreç içerisinde halkın lüks eşyalara olan ilgisi ile talepteki artış ürünlerin pazar paylarının artışı ve bu artışa paralel üretim teknolojilerinin yenilenmesi, ev tekstillerinin içeriğinin de değişmesine neden olmuştur. Klasik ev tekstillerinin kapsamına döşemelikler, perdelikler, dekoratif örtüler, duvar askıları, yastık askıları, yataklar için örtüler, masa örtüleri, peçeteler dahildir. Milattan önce 2. yy'da Romalı'lar zamanında başlayan ipek yolu ticareti ev tekstilinin gelişiminde etkili olmuştur. Hammadde ve bitmiş ürünlerin İpek Yolu ile Avrupa kıtasına ulaşmasıyla lüks kumaşlara olan talebin arttığı böylece tekstilin her alanında teknolojik gelişmelerin birbirini takip ettiği görülmektedir. Sanayi devrimi sonrasında ise tekstille ilgili pek çok icadın yanı sıra, gelişmiş baskı ve dokuma makineleri icat edilmiş, kumaş yüzeyinde farklı desenler oluşturularak üretilebilmesine olanak sağlanmıştır. Sanayi devrimi takip eden dönemde 1980-1939 yıllarında desen gelişimine katkı sağlayacak olan sanat hareketleri tekstilde tasarım kavramını ortaya çıkarmıştır. 1940 sonrasında tekstil ürünlerinde tasarım ön plana çıkmıştır.

Tekstilin oluşum sürecinde Anadolu önemli bir paya sahiptir. Hammadde, üretim teknikleri ve ipek başta olmak üzere hammaddelerin materyal ve bitmiş ürün olarak Avrupa'ya tanıtılmasında bir köprü görevi görmektedir. Anadolu'da, çeşitli materyallerden üretilen çeşitli ev tekstili ürünlerinde doğal boyalar kullanılmaktadır. Daha önceleri az sayıda renk çeşidi varken ve her istenilen renk yakalanamazken, günümüzde ilerleyen teknoloji sayesinde istenilen renk ve miktarda ürün çıkarılabilmektedir. Önceki dönemlerde Çinli'lere ait tekstilleri içeren mallar deve kervanları ile Akdeniz'e ulaştırılırken, Avrupa

içindeki mallar da Karadeniz'e ulaştırılmaktadır. O dönemdeki ticaret ağı sayesinde artan talep ürünlerin hammadde ve üretim tekniklerinin desen özelliklerinin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Sektörün gelişimde kültürel alışveriş ve etkileşimler büyük rol oynamakta ve Anadolu bu etkileşimin göbeğinde yer almaktadır.

Yaşam tarzı ve alışkanlıkların zamanla tüketim kalıplarını değiştirdiği görülmektedir. Bununla beraber ihtiyacı hiç değişmeyen ürünler de bulunmaktadır. Ev hayatında kullandığımız tekstil ürünleri bu ihtiyaçlardan biridir. Tasarımı ve malzemesi zaman zaman değişse de nevresimler, banyo havluları, perdeler, masa örtüleri, pek çok insan için özlemi duyulan hayatın gerçekleştirilebilecek en kolay adımları olarak tüketime konu olmaktadır. Tekstil, sanayi devrimi sonrası kitle üretimine konu olan geleneksel sektörlerin başında gelmektedir. Bununla birlikte son yıllarda inovasyon ve Ar-Ge çalışmalarının yoğunlaştığı ve somut örnekler verdiği sektörlerden biridir. Nanoteknoloji ile üretilen kumaşlar, haşere ve sinekleri uzak tutan nevresim takımları, leke tutmayan masa örtüleri gibi pek çok yenilik, ev tekstili sektöründe trendleri belirleyebilmektedir. Bu yenilikler pek çok sektörde olduğu gibi tekstil sektöründe de kısa sürede küresel çapta yaygınlaşmaktadır.

Tekstil sektörü, Türkiye'de sürekli büyüme kaydeden bir sektördür. Sektörde ev tekstili üretiminin en yoğun olduğu iller; Bursa, Denizli, İstanbul, İzmir ve Uşak'tır. Bursa ve Denizli havlu, tül ve çarşaf üretiminde; Uşak battaniye üretiminde; İstanbul ise tül ve çarşaf üretiminde öne çıkmaktadır.

Türkiye, ev tekstili sektöründe dünyanın en önde gelen ülkelerinden biridir. Önceleri küçük ve fason üretim yapılan sektörde, günümüzde birçok firma kendi markasını oluşturmuş, yurtiçi ve yurtdışında mağaza zincirleri kurmuş durumdadır. Sektördeki işletmeler genellikle küçük ve orta ölçekli işletmelerdir. Sektörde ülke çapında ve dünya çapında bilinen yabancı markaların lisanslı üretimi ve fason üretimi de yoğun olarak yapılmaktadır.

Nevresim Takımları: Nevresim takımı olarak adlandırılan çarşaf, yorgan kılıfı ve yastık kılıfları, genel olarak yatak takımları olarak da bilinmektedirler. Bu ürünler genel olarak pamuk, keten gibi doğal malzemeden üretilmektedir. Nevresim takımlarında; kullanım kolaylığı, sağlıklı niteliklere uygun sağlıklı malzemelerden üretilmiş olması gibi şartlar göz önünde bulundurulmaktadır (Yıldırım, 2007).

Yatak Örtüleri ve Yorganlar: Yatakların korunması ve güzel görünmesi amacıyla örtü olarak kullanılan, kapitoneli veya kapitoneli olmayan, ince ev tekstili ürünleridir. Yatak örtülerinde ince, bükümlü, yüksek kaliteli düzgün ipliklerden sık dokuma ve örme kumaşlar tercih edilmektedir. Günümüz ev tekstilinde yorganlar ise, değişen üretim teknolojileri ve kullanılan çeşitli dolgu maddeleri (polyester lif, kaz tüyü ve yün gibi) açısından geleneksel ürünlerden farklılaşarak moda etkisinde şekillenmektedirler (Yıldırım, 2007).

3.4. Dış Ticaret ve Yurt İçi Talep

Fizibilite konusu ev tekstili sektörünün dış ticaret verilerinin ele alınacağı bu bölümde, Ticaret Bakanlığı'nın kabul ettiği ev tekstili ürünleri sınıflandırması temel alınacaktır. Bu çerçevede, Ticaret Bakanlığı'nın kabul ettiği ürün sınıflandırmasına göre ev tekstili ürünleri:

Döşemelik ve Perdelik Kumaşlar	Yatak Örtüleri ve Diğer Mefruşat Eşyası
Tüller ve Dantelalar	Battaniyeler
Masa Örtüleri	Yastık, Yorgan ve Uyku Tulumları
Yatak Çarşafı	Havlu ve Bornozlar
Perdeler ve Yatak Farbalaları	Diğer Ev Tekstili Ürünleri

Kaynak: Ticaret.gov.tr (Erişim 30.01.2023)

Bu ürünlerde önce dünyadaki dış ticaret verileri incelenecek ardından Türkiye verileri ele alınacaktır.

3.4.1. Dünyada Ev Tekstili Sektörü Dış Ticareti

Küresel ev tekstili ihracatının ülkelere göre dağılımı incelendiğinde Çin'in açık ara liderliği göze çarpmaktadır. Dünya ihracatının yarısına yakınına gerçekleştiren Çin'in ardından en çok ihracatı

Hindistan, Pakistan ve Türkiye gerçekleştirmektedir. İş gücüne dayalı bir sektör olduğu için tekstil ve ev tekstili sektörlerinde işçiliğin görece ucuz olduğu ülkelerde yoğunlaşma olması beklenen bir durumdur. Bunun yanında ABD, Almanya ve İtalya gibi gelişmiş ülkeler de bu sektörde söz sahibi gelişmiş ülkeler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ev tekstili sektöründe yaklaşık 19 milyar dolar ithalat ve %27.6 pay ile açık ara en büyük ithalatçı ABD'dir. 330 milyona yakın nüfusu olan ABD'de 120 milyondan fazla mesken bulunurken her yıl 8 milyon civarında yeni konut satışı yapılmakta ve böylece ev tekstili sektörü açısından canlı bir pazar durumundadır (Arslan, 2020). Bunun yanında yurt içi ve yurt dışı turizm açısından dünyanın önde gelen ülkelerinden biri olması, her yıl 80 milyo civarında turist çekmesi de turizm sektörü kaynaklı ev tekstili talebini canlı tutmaktadır. Diğer yandan 1,1 milyon yabancı öğrencinin eğitim gördüğü ülke, bu öğrencilerin hızlı sirkülasyonu nedeniyle de ev tekstili ürünlerini sık sık yenilenmektedir. ABD ev tekstili piyasasının büyüklüğünün 30 milyar dolar civarında olduğu, bu talebin yarısından fazlasının ithalat yolu ile karşılandığı anlaşıldığı görülmektedir. 19 milyar dolar civarında ev tekstili ithal eden ABD, bu ihtiyacının büyük kısmını Çin'den karşılamaktadır. Çin'i, Hindistan, Pakistan, Meksika ve Türkiye takip etmektedir. ABD'nin ev tekstili ithalatının en büyük kaleminin yaklaşık 7.5 milyar dolarını fizibilite konusu çarşaf ve yatak takımları oluşturmaktadır. Bu kalemin %34'üne takebül eden 2.6 milyar dolarını Çin'den ithal etmektedir.

ABD'den sonra en büyük ithalatçılar Almanya, Japonya, İngiltere, Fransa, Vietnam, Hollanda, Kanada, İtalya ve Avustralya olarak sıralanmaktadır. İhracatın aksine en büyük ithalatçı ülkeler gelişmiş ülkeler olarak göze çarpmaktadır.

Tablo 3.3'de verildiği üzere dünyada ev tekstili sektörü ihracatı 2021 yılında yaklaşık %20 oranında artarak 76 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiş olup, ihracatın yaklaşık %47'sini Çin gerçekleştirmektedir. 2021 yılında en fazla ihracat yapan ülkeler Çin (%46,6), Hindistan (%8,0), Pakistan (%7,0), Türkiye (%3,9) ve Almanya'dır (%3,5). Türkiye 3 milyar dolar ihracat rakamı ile dünyada en fazla ev tekstili ürünü ihraç eden dördüncü ülke olarak öne çıkmaktadır.

Tablo 3.3: Dünya'da Ev Tekstili Sektörü İhracatı

Ülke Adı	2019	2020	2021	2020/2021	2021
	Değer (1.000\$)	Değer (1.000\$)	Değer (1.000\$)	Değişim	Pay
Çin	33.032.660	30.264.844	35.303.599	%16,6	%46,6
Hindistan	4.697.963	4.392.310	6.039.258	%37,5	%8,0
Pakistan	4.039.097	4.114.013	5.323.816	%29,4	%7,0
Türkiye	2.415.966	2.317.334	2.963.239	%27,9	%3,9
Almanya	2.390.012	2.339.837	2.641.622	%12,9	%3,5
Polonya	1.183.958	1.275.132	1.594.304	%25,0	%2,1
İtalya	1.190.336	1.015.117	1.282.154	%26,3	%1,7
ABD	1.248.758	1.066.154	1.279.301	%20,0	%1,7
Vietnam	994.290	1.039.126	1.247.818	%20,1	%1,6
Hollanda	933.661	920.458	1.182.062	%28,4	%1,6
Hong Kong	1.201.985	902.730	1.140.291	%26,3	%1,5
Fransa	984.938	827.977	1.024.132	%23,7	%1,4
Portekiz	806.678	768.101	1.015.522	%32,2	%1,3
İspanya	937.164	781.889	941.843	%20,5	%1,2
Güney Kore	1.137.716	780.289	933.079	%19,6	%1,2
Bangladeş	745.171	711.415	925.940	%30,2	%1,2
Meksika	754.489	714.961	907.525	%26,9	%1,2
Belçika	815.807	743.111	870.169	%17,1	%1,1
Tayvan	818.154	696.422	797.690	%14,5	%1,1

Japonya	819.249	621.628	653.238	%5,1	%0,9
İlk 20 Ülke Toplam	61.148.052	56.292.848	68.066.602	%20,9	%89,8
Diğer Ülkeler	7.725.967	7.043.655	7.719.061	%9,6	%10,2
Genel Toplam	68.874.019	63.336.503	75.785.663	%19,7	%100,0

Kaynak: Ticaret Bakanlığı Ev Tekstili Sektör Raporu, 2022

Dünya ev tekstili ithalatı 2021 yılında yaklaşık %27 artarak 68 milyar dolara yükseldiği görülmektedir. Tablo 3.4'de verildiği üzere ABD %27,6 payla en büyük ithalatçı konumundadır. ABD'yi sırasıyla %6,2 pay ile Almanya, %4,8 pay ile Japonya, %4 pay ile İngiltere ve %3,9 pay ile Fransa takip etmektedir.

Tablo 3.4: Dünya'da Ev Tekstili Sektörü İthalatı

Ülke Adı	2019	2020	2021	2020/2021	2021
	Değer (1.000 \$)	Değer (1.000 \$)	Değer (1.000 \$)	Değişim	Pay
ABD	14.787.369	13.982.196	18.872.099	%35,0	%27,6
Almanya	3.627.696	3.763.007	4.269.855	%13,5	%6,2
Japonya	3.180.458	2.956.157	3.250.519	%10,0	%4,8
İngiltere	2.484.505	2.203.205	2.749.448	%24,8	%4,0
Fransa	2.258.298	2.055.770	2.691.007	%30,9	%3,9
Vietnam	1.529.488	1.387.144	2.281.661	%64,5	%3,3
Hollanda	1.330.863	1.365.009	1.758.633	%28,8	%2,6
Kanada	1.383.456	1.293.945	1.690.879	%30,7	%2,5
İtalya	1.321.803	1.099.158	1.442.780	%31,3	%2,1
Avustralya	1.146.248	1.208.384	1.440.698	%19,2	%2,1
Polonya	1.086.139	1.077.644	1.384.818	%28,5	%2,0
İspanya	1.263.384	1.031.360	1.287.287	%24,8	%1,9
BAE	678.760	540.693	1.127.504	%108,5	%1,6
Belçika	923.330	865.210	1.031.781	%19,3	%1,5
Güney Kore	817.414	784.333	905.572	%15,5	%1,3
Hong Kong	952.130	707.918	880.138	%24,3	%1,3
Rusya	695.883	674.820	864.410	%28,1	%1,3
Çin	1.169.673	847.255	851.822	%0,5	%1,2
Meksika	853.948	671.591	763.691	%13,7	%1,1
Bangladeş	725.266	570.833	746.085	%30,7	%1,1
İlk 20 Ülke Toplamı	42.216.111	39.085.632	50.290.687	%28,7	%73,5
Diğer Ülkeler	17.374.291	14.902.583	18.090.762	%21,4	%26,5
Genel Toplam	59.590.402	53.988.215	68.381.449	%26,7	%100,0

Kaynak: Ticaret Bakanlığı Ev Tekstili Sektör Raporu, 2022

3.4.2. Türkiye'de Ev Tekstili Sektörü Dış Ticareti

Türkiye ev tekstili sektöründe hatırı sayılır bir marka değerine ve köklü bir tarihe sahiptir. Sektörde Çin, Hindistan ve Pakistan'ın ucuz işçilik avantajı nedeniyle ihracatta 4. sırada yer almasına karşın kaliteli ürünleriyle tüm dünyada bilinmekte ve talep görmektedir. Dünyada tekstil denildiğinde akla gelen ilk ülkelerden olan Türkiye, sektörde prestijli bir konuma sahiptir. Türkiye'nin başarısının özünde; kaliteli yünden ve kumaştan zengin üretim yapması, modern üretim tekniklerine ve tekstil konusunda yetişmiş insan gücüne sahip olması gibi faktörler etken rol oynamaktadır.

Ülkemizin ev tekstili konusunda dünya çapında haklı bir üne sahip olmasının en temel nedenlerinden biri de kalitesidir. Dünyanın en kaliteli ipeklerini ve pamuklarını üreten ülkelerden biri olan Türkiye, diğer yandan ham maddedeki kaliteyi üretim tekniklerinde ve işçilikte de sürdürerek üst düzey ürün çıkarmayı başarmaktadır. Özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde, Denizli havlusu ve bornozu ev tekstilinde "prestij ürünü" ve "lüks ürün" kategorisinde değerlendirilmektedir. Türkiye, 20 yıl öncesine kadar çoğunlukla taşeron üretici konumundayken, Avrupa'ya yakınlığı, gerçekleştirilen Ar-Ge yatırımları ve tasarıma verilen önem sonucunda bugün özellikle nevresim konusunda yalnızca iç pazarda değil; dünya genelinde liderliğe sahip olan tekstil markalarına sahiptir. Dünyanın en ünlü otellerinden restoranlarına, en prestijli hastanelerinden sağlıklı yaşam merkezlerine kadar birçok noktada "Made in Turkey" ibaresi bulunduran havlu, bornoz, perde ve dokuma ürünleri görmek mümkündür.

Türkiye pazarından ev tekstil ürünü almanın birden fazla sebebi bulunmaktadır. Uygun fiyatlı ve kaliteli seçeneklere kolayca ulaşılabilme, uygun fiyatlı ve kaliteli ham madde kullanılması, ipek ve yün gibi farklı tekstil malzemelerinin kullanılması, geniş ürün grubu, nitelikli üretim, son teknoloji sayesinde hatasız ürün çıkarılması, Avrupa ve Asya arasında yer alan avantajlı konum nedeniyle hızlı gönderim ve teslimat olarak söylenebilmektedir. Özetle, Türkiye, ev tekstilinde geniş ürün yelpazesi, yüksek tasarım kabiliyeti, butik üretim yapabilme becerisi ve hızlı teslimat imkânlarıyla öne çıkmaktadır. Türkiye, ev tekstili konusunda kendi çizgisini ve modasını dünyaya kabul ettirmiş olup, güçlü markaları ve ses getiren koleksiyonlarıyla ev tekstil modasına yön veren ülkelerden biridir (CNR Ev Tekstili, 2019). Türkiye'de markalaşma sürecini başarıyla tamamlayan ev tekstili firmaları olduğu gibi halen küresel firmaların talepleri doğrultusunda başka markalar adına fason üretim yapan küçük ve orta ölçekli birçok firmaya da ev sahipliği yapmaktadır.

Türkiye'nin dinamik nüfus yapısı, nüfus yoğunluğu ve refah düzeyindeki artış sayesinde ev tekstili sektörü iç piyasada canlı bir talebe sahiptir. Özellikle evlilik sezonu olan ilkbahar ve yaz aylarında en canlı dönemini yaşayan sektör, turizm ve sağlık sektörlerinin de büyümesiyle eşzamanlı gelişmektedir.

Tablo 3.5'de ABD'nin ev tekstili sektöründe Çin ile olan ithalat ilişkisi yer almaktadır.

Tablo 3.5: ABD'nin Ev Tekstili İthalatında Çin'in Yeri (Bin Dolar)

Sektör	ABD'nin Çinden İthalatı*	Çin'in Toplam İhracatı*	ABD'nin Toplam İthalatı*	Çin'in ABD İthalatındaki Payı	Çin'in İhracatında ABD Payı
6301- Battaniyeler ve seyahat battaniyeleri	1.687.753	4.339.385	2.029.011	%83,2	%38,9
6302- Yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri	2.602.229	9.889.550	7.568.371	%34,4	%32,5
6303- Perdeler ve iç storlar, perde ve yatak farbelaları	958.156	3.425.988	1.686.488	%56,8	%35,0
6304- Diğer mefruşat eşyası, yatak örtüleri, örme ve kroşe (94.04 pozisyonundakiler hariç)	610.620	2.475.169	1.046.246	%58,4	%38,4
6307- Diğer hazır eşya (toz bezleri, yelek ve maskeler)	5.249.410	14.593.305	7.510.681	%69,9	%27,9
6308- Kilimler, halılar, işlemeli masa örtüleri vb. eşya	8.943	22.254	13.477	%66,4	%30,9
Toplam	11.117.111	34.745.651	19.854.274	%56,0	%32,0

Kaynak: Trademap.org (Erişim 30.01.2023)

*: Bin Dolar

ABD'nin 2 milyar dolarlık battaniye ithalatının %83'ü, 7.6 milyar dolarlık yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri ithalatının %34'ü, perde ve iç storların %57'si Çin'den gerçekleştirilmektedir. Pazarda Türkiye'nin ihracatında ABD'nin payı %14'lerde olması oldukça önemli olmakla beraber, ABD'nin toplam ithalatında Türkiye'nin payı %1.7'de kalmaktadır.

Tablo 3.6'da ise ABD'nin Türkiye'den ithal ettiği ev tekstili ürün grupları verilmektedir.

Tablo 3.6: ABD'nin Ev Tekstili İthalatında Türkiye'nin Yeri (Bin Dolar)

Sektörler	ABD'nin Türkiye'den İthalatı*	Türkiye'nin Toplam İhracatı*	ABD'nin Toplam İthalatı*	Türkiye'nin ABD İthalatındaki Payı	Türkiye'nin İhracatında ABD'nin Payı
6301- Battaniyeler ve seyahat battaniyeleri	3.345	61.701	2.029.011	%0,2	%5,4
6302- Yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri	299.632	1.453.543	7.568.371	%4,0	%20,6
6303- Perdeler ve iç storlar, perde ve yatak farbelaları	26.625	189.718	1.686.488	%1,6	%14,0
6304- Diğer mefruşat eşyası, yatak örtüleri, örme ve kroşe (94.04 pozisyonundakiler hariç)	9.086	209.380	1.046.246	%0,9	%4,3
6307- Diğer hazır eşya (toz bezleri, yelek ve maskeler)	17.341	455.769	7.510.681	%0,2	%3,8
6308- Kilimler, halılar, işlemeli masa örtüleri vb. eşya	118	6.521	13.477	%0,9	%1,8
Toplam	356.147	2.376.632	19.854.274	%1,8	%15,0

Kaynak: Trademap.org, (Erişim 30.01.2023), * : Bin Dolar

Tablo 3.6'ya göre sektörde dünyanın en büyük ihracatçısı Çin olmakla birlikte Türkiye ve Çin'in ihracatta yoğunlaştığı bölgeler birbirinden farklıdır. Türkiye'nin ihracatında Avrupa yaklaşık %60 paya sahipken, ABD % 14.2 paya sahiptir. Çin'in ihracatında Avrupa yüzde 14, ABD ise yüzde 18,4; ikisi toplamda yüzde 32 civarında paya sahiptir.

Türkiye ev tekstili sektöründe köklü bir geçmişe sahip olup 3 milyar dolar ihracat ve 406 milyon dolar ithalat ile sektörde dış ticaret fazlası veren ve net ihracatçı olan bir ülkedir. Bu bölümde Türkiye'nin ev tekstili sektöründeki ihracat ve ithalat verileri ele alınacaktır.

3.4.2.1. Türkiye'nin Ev Tekstili Sektörü İhracatı

Türkiye'nin ev tekstili sektöründeki ihracatının ürün grupları bazında ele alındığında ilk sırayı %34,7 pay ile havlu ve bornozlar almaktadır. Bu ürün grubunu %21,7 pay ile yatak çarşafı ve %12,1 pay ile perdeler ve döşemelik kumaşlar takip etmektedir. İhracatın ürün grubu bazlı detaylı verileri Tablo 3.7'de verilmektedir.

Ev tekstili sektörünün toplam ihracatı 2021 yılında %28 oranında artarak 3 milyar dolar düzeyine yükseldiği görülmektedir. Sektörde tüm ürün gruplarında bir önceki yıla göre artış görülürken, en yüksek artış el işi duvar halılarında, yatak örtülerinde ve tüllerde görülmektedir.

Tablo 3.7: Türkiye'nin Ev Tekstili İhracatının Ürün Gruplarına Göre Dağılımı (Dolar)

GTİP İkili Adı	2020		2021		Değişim
	Değer (\$)	Pay	Değer (\$)	Pay	
Havlu ve Bornozlar	769.637.848	33,2%	1.026.642.777	%34,7	%33,4
Yatak Çarşafı	552.454.885	23,8%	643.382.460	%21,7	%16,5
Perdeler ve Döşemelik Kumaş	301.041.028	13,0%	358.276.278	%12,1	%19,0
Yatak Örtüleri	131.601.991	5,7%	209.155.796	%7,1	%58,9
Diğer Ev Tekstili Ürünleri	156.869.951	6,8%	191.935.617	%6,5	%22,4
Perdeler	158.064.701	6,8%	189.713.297	%6,4	%20,0

Yastık, Yorgan ve Uyku Tulumları	109.725.859	4,7%	153.304.274	%5,2	%39,7
Tüller	59.524.434	2,6%	89.019.658	%3,0	%49,6
Battaniyeler	48.397.936	2,1%	61.678.728	%2,1	%27,4
Masa Örtüleri	29.528.318	1,3%	39.515.583	%1,3	%33,8
El İşi Duvar Halısı	15.806	0,0%	240.360	%0,0	%1.420,7
Genel Toplam	2.316.862.757	100,0%	2.962.864.828	%100,0	%27,9

Kaynak: Ticaret Bakanlığı Ev Tekstili Sektör Raporu, 2022

Tablo 3.8'de Türkiye'nin ev tekstili ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, 2021 yılında en fazla ihracat yapılan ülkeler; Almanya (%17), ABD (%14,2), Fransa (%5,2), İngiltere (%4,9) ve İtalya (%4,6) olarak sıralanmaktadır. İlk 20 ülkeye yapılan ihracat toplam sektör ihracatının %77'sini oluşturmaktadır. İhracatın en çok artış gösterdiği ülkeler; İsrail (%75 artış), Çek Cumhuriyeti (%73,4 artış), Fransa (%54,7) artış, Beyaz Rusya (%51,4 artış) ve ABD'dir (%49 artış).

Tablo 3.8: Türkiye'nin Ev Tekstili Sektöründe En Çok İhracat Yaptığı Ülkeler (\$)

Ülke Adı	2020		2021		Değişim
	Değer (\$)	Pay	Değer (\$)	Pay	
Almanya	469.477.031	20,3%	504.951.309	%17,0	%7,6
A.B.D.	282.675.975	12,2%	421.221.838	%14,2	%49,0
Fransa	99.121.849	4,3%	153.341.603	%5,2	%54,7
İngiltere	107.751.436	4,7%	144.846.447	%4,9	%34,4
İtalya	100.355.975	4,3%	135.067.132	%4,6	%34,6
Hollanda	86.353.011	3,7%	124.473.140	%4,2	%44,1
Bulgaristan	68.702.845	3,0%	93.777.299	%3,2	%36,5
Beyaz Rusya	53.448.566	2,3%	80.943.535	%2,7	%51,4
İsrail	43.838.875	1,9%	76.704.534	%2,6	%75,0
İspanya	48.941.278	2,1%	72.420.911	%2,4	%48,0
Polonya	58.430.375	2,5%	71.151.650	%2,4	%21,8
Avusturya	47.153.511	2,0%	65.571.656	%2,2	%39,1
Romanya	52.064.618	2,2%	57.677.232	%1,9	%10,8
Rusya	45.157.265	1,9%	49.296.274	%1,7	%9,2
Irak	43.602.024	1,9%	47.943.039	%1,6	%10,0
Kazakistan	25.186.637	1,1%	38.415.226	%1,3	%52,5
İsviçre	39.140.264	1,7%	37.057.928	%1,3	%-5,3
Çek Cumhuriyeti	20.686.096	0,9%	35.869.133	%1,2	%73,4
Belçika	36.041.690	1,6%	35.003.179	%1,2	%-2,9
B.A.E.	21.571.806	0,9%	30.893.019	%1,0	%43,2
İlk 20 Ülke Toplamı	1.749.701.127	75,5%	2.276.626.084	%76,8	%30,1
Diğer Ülkeler	567.161.630	24,5%	686.238.744	%23,2	%21,0
Genel Toplam	2.316.862.757	100,0%	2.962.864.828	%100,0	%27,9

Kaynak: Ticaret Bakanlığı Ev Tekstili Sektör Raporu, 2022

3.4.2.2. Türkiye'nin Ev Tekstili Sektörü İthalatı

Türkiye’de ev tekstili sektörü ihracatı 3 milyar dolar düzeyinde olmasına karşın sektör ithalatı 406 milyon dolar düzeyinde gerçekleşmektedir. Ev tekstili sektörü ithalatı 2021 yılında %2,1 düşüşle 406 milyon dolara gerilediği görülmektedir.

Tablo 3.9’a göre 2021 yılında sektör ithalatının %47,8’si “perdelik ve döşemelik kumaş” ürün grubundan oluşmaktadır. Bu grubu %29,4 pay ile “diğer ev tekstili ürünleri” grubu takip etmektedir. Sektörde bir önceki yıla göre en fazla ithalat artışı ise %28,4 artışla “yatak çarşafı” ürün grubunda gerçekleşirken, en fazla düşüş %19,5 düşüşle yatak örtülerinde gerçekleşmiştir.

Tablo 3.9: Türkiye’nin Ev Tekstili İthalatının Ürün Gruplarına Göre Dağılımı

GTİP İkili Adı	2020		2021		Değişim
	Değer (\$)	Pay	Değer (\$)	Pay	
Perdelik ve Döşemelik Kumaş	211.294.408	51,0%	194.224.289	%47,8	%-8,1
Diğer Ev Tekstili Ürünleri	107.233.191	25,9%	119.218.232	%29,4	%11,2
Havlu ve Bornoşlar	31.698.613	7,6%	30.220.953	%7,4	%-4,7
Yastık, Yorgan ve Uyku Tulumları	23.199.410	5,6%	24.618.046	%6,1	%6,1
Yatak Örtüleri	22.122.564	5,3%	17.808.271	%4,4	%-19,5
Yatak Çarşafı	4.547.521	1,1%	5.840.889	%1,4	%28,4
Perdeler	5.471.302	1,3%	5.728.580	%1,4	%4,7
Battaniyeler	4.442.494	1,1%	4.035.390	%1,0	%-9,2
Tüller	3.075.141	0,7%	2.677.198	%0,7	%-12,9
Masa Örtüleri	1.476.260	0,4%	1.511.178	%0,4	%2,4
El İşi Duvar Halısı	81.216	0,02%	73.233	%0,02	%-9,8
Genel Toplam	414.642.120	100,0%	405.956.259	%100,0	%-2,1

Kaynak: Ticaret Bakanlığı Ev Tekstili Sektör Raporu, 2022

Tablo 3.10’da ev tekstili ithalatı ülkeler bazında incelendiğinde 2021 yılında, %28,7 paya sahip olan Çin ilk sırada dikkati çekerken, onu sırasıyla Mısır (%14,6), Güney Kore (%9,0), İtalya (%6,1) ve Malezya (%6,1 pay) takip etmektedir. Ev tekstili sektöründe en fazla ithalat yapılan ilk 20 ülkenin payı toplam ithalattaki payı %93,6’dır.

Tablo 3.10: Türkiye’nin Ev Tekstili Sektöründe En Çok İthalat Yaptığı Ülkeler (\$)

Ülke Adı	2020		2021		Değişim
	Değer (\$)	Pay	Değer (\$)	Pay	
Çin	110.081.902	26,5%	116.325.287	%28,7	%5,7
Mısır	54.196.363	13,1%	59.238.035	%14,6	%9,3
Güney Kore	56.428.365	13,6%	36.367.125	%9,0	%-35,6
İtalya	22.723.577	5,5%	24.715.503	%6,1	%8,8
Malezya	27.887.901	6,7%	24.690.568	%6,1	%-11,5
Almanya	16.051.850	3,9%	18.276.623	%4,5	%13,9
Bulgaristan	15.525.939	3,7%	15.285.277	%3,8	%-1,6
Vietnam	11.638.167	2,8%	13.429.524	%3,3	%15,4
Avusturya	5.233.366	1,3%	10.094.817	%2,5	%92,9
Çek Cumhuriyeti	7.389.098	1,8%	9.937.342	%2,4	%34,5
Romanya	10.602.918	2,6%	9.846.811	%2,4	%-7,1
Bosna Hersek	16.559.532	4,0%	8.134.806	%2,0	%-50,9
İspanya	7.089.039	1,7%	7.066.856	%1,7	%-0,3
Hindistan	7.633.698	1,8%	5.906.188	%1,5	%-22,6
Fransa	5.916.429	1,4%	5.600.468	%1,4	%-5,3

Portekiz	3.382.209	0,8%	3.540.739	%0,9	%4,7
Endonezya	5.918.633	1,4%	3.239.133	%0,8	%-45,3
Polonya	2.342.757	0,6%	2.899.837	%0,7	%23,8
Belçika	1.031.420	0,2%	2.734.832	%0,7	%165,2
Pakistan	3.155.433	0,8%	2.612.844	%0,6	%-17,2
İlk 20 Ülke Toplamı	390.788.596	94,2%	379.942.615	%93,6	%-2,8
Diğer Ülkeler	23.853.524	5,8%	26.013.644	%6,4	%9,1
Genel Toplam	414.642.120	100,0%	405.956.259	%100,0	%-2,1

Kaynak: Ticaret Bakanlığı Ev Tekstili Sektör Raporu, 2022

Tablo 3.10'a göre 2021 yılında ithalatın en çok artış gösterdiği ülkeler; Belçika (%165,2 artış) ve Avusturya (%92,9 artış) iken en çok düşüş gösteren ülkeler ise Bosna Hersek (%50,9 düşüş) ve Endonezya'dır (%45,3 düşüş).

3.4.3. TRA2 Bölgesinde Tekstil Sektörü

Bu bölümde TRA2 Bölgesinde (Ağrı, Ardağan, Iğdır, Kars) tekstil sektörüne ilişkin mevcut durum ele alınacaktır. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Sanayi veritabanına göre Tablo 3.11'de göre Ağrı ve Kars illerinde tekstil sektöründe kapasite raporu alan firmalar bulunurken, Ardağan ve Iğdır'da kapasite raporu alan firma bulunmamaktadır. Buna göre Ağrı'da 2, Kars ilinde ise 1 firma tekstil sektöründe kapasite raporuna sahiptir. Sektörde Ağrı'da 142 işçi, Kars'ta ise 3 işçi istihdam edilmektedir. Türkiye genelinde ise, tekstil sektöründe 9.469 firmada 623.641 kişi istihdam edilmektedir.

Tablo 3.11: TRA2 Bölgesinde Tekstil Sektörü Kapasite Bilgileri

İl Adı	Kayıtlı Üretici	Personel Bilgileri					
		M	T	U	İ	İD	Toplam
Ağrı	2	0	0	4	118	0	142
Kars	1	0	0	1	1	1	3
Toplam	9.469	11.233	15.180	32.009	504.151	58.415	623.641

Kaynak: TOBB Sanayi Veritabanı, (Erişim 10.02.2023)

Not: Kısaltmalar: M: Mühendis; T: Teknisyen; U: Usta; İ: İşçi; İD: İdari Personel

Kars ilinde bulunan firmanın üretim konusu 13.99.12: Nakışlar, tekstilden (parça, şerit veya motif şeklinde) (zemini gözükmeyenler ile pamuklular hariç) iken Ağrı ilindeki firmaların üretim konuları 13.92.11: Battaniyeler ve seyahat battaniyeleri, yün veya ince hayvan kılından (elektrikli battaniyeler hariç) ve 13.92.15: Perdeler ve iç storlar, perde veya yatak saçakları ve farbelaları (dokusuz malzemelerden) olarak kodlanmıştır.

Kars ilinin içinde bulunduğu TRA2 Bölgesinin toplam ihracat ve ev tekstili ihracatı verileri Tablo 3.12'de verilmektedir. Tabloya göre TRA2 Bölgesinde 2022 yılında 160 milyon dolarlık ihracata karşılık yaklaşık 138 milyon dolarlık ithalat gerçekleştirilmiştir. Toplam ihracatta Bölge 2021 yılında 38 milyon dolar, 2022 yılında ise yaklaşık 23 milyon dolarlık dış ticaret fazlası verdiği görülmektedir.

Tablo 3.12: TRA2 Bölgesi İhracatı

Toplam İhracat (Dolar)				
Yıl	İhracat	İthalat	Denge	Karşılama Oranı (%)
2018	123.484.603	125.704.572	-2.219.969	98
2019	114.907.574	115.044.266	-136.692	100
2020	119.557.745	82.618.131	36.939.614	145
2021	143.205.119	104.799.414	38.405.705	137
2022	160.275.116	137.690.988	22.584.128	116

Ev Tekstili İhracatı (Dolar)				
Yıl	İhracat	İthalat	Denge	Karşılama Oranı (%)
2018	2.075.073	15.831	2.059.242	13.108
2019	1.961.262	250	1.961.012	784.505
2020	1.705.982	13.975	1.692.007	12.207
2021	1.287.095	10.973	1.276.122	11.730
2022	1.078.088	8.878	1.069.210	12.143

Kaynak: TÜİK Dış Ticaret Veritabanı, (Erişim 10.02.2023)

TRA2 Bölgesi ev tekstili sektörü verileri incelendiğinde ise 2022 yılında 1 milyon dolarlık ihracata karşılık yaklaşık 9 bin dolarlık ithalat gerçekleştirilirken, 1 milyon dolarlık dış ticaret fazlası verildiği görülmektedir. Bölgenin ev tekstili sektöründe net ihracatçı olduğu göze çarpmaktadır.

3.4.4. Kars'ta Tekstil Sektörü

Bu alt bölümde Kars ilinde imalat sanayi ve tekstil sektörü verileri ele alınacaktır. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Sanayi Sicil verilerine göre Kars ilinde kapasite raporu almış 83 imalat sanayi işletmesi mevcuttur. Bu firmalarda 1.439 kişi çalışmaktadır. İlde alınan kapasite raporlarının 69'u Merkez ilçede 7'si Kağızman ilçesinde bulunmaktadır. Türkiye genelinde ise kapasite raporu almış 85.153 firmada 3.899.283 çalışan bulunmaktadır. Kars ilinde kapasite raporu alan firmalardan, iç giyim eşyası üretimi yapan bir firma, dış giyim eşyası üretimi yapan iki firma ve giyim eşyası dışındaki diğer tekstil üretimi yapan bir firma bulunmaktadır. Proje konusu giyim eşyası dışındaki tekstil ürünlerinin üretimi konusunda ilde kapasite raporu almış tek imalatçı bulunmakta olup bu firmada 3 işçi çalışmaktadır. Kars ilinde en çok kodlanan kapasite raporlarının sektörel dağılımı Tablo 3.13'de yer almaktadır:

Tablo 3.13: Kars İlinde Alınan Kapasite Raporlarının Ürün Bazlı Dağılımı (İlk 5 Ürün)

Kodu	Açıklama	Kapasite Rapor Sayısı
10.51.40.50.01	Kaşar peyniri	26
10.51.30.50.00	Tereyağı (ağırlığına göre, yağ içeriği > % 85 olan) ve süttten türetilen diğer katı ve sıvı yağlar	24
10.51.40.50.98	Diğer peynirler (dil peyniri, örgü peyniri, vb.)	13
10.51.40.30.02	Lor ve çökelek	9
23.63.10.00.00	Hazır beton	9

Kaynak: TOBB Sanayi Veritabanı, (Erişim 10.02.2023)

Kars ilinde en çok kodlanan kapasite raporlarının sektörel dağılımı Tablo 3.14'de yer almaktadır:

Tablo 3.14: Kars İlinde Alınan Kapasite Raporlarının Sektörel Dağılımı (İlk 5 Faaliyet)

Kodu	Açıklama	Kapasite Rapor Sayısı
10.51	Süthane işletmeciliği ve peynir imalatı	29
08.12	Çakıl ve kum ocaklarının faaliyetleri; kil ve kaolin çıkarımı	9
23.63	Hazır beton imalatı	9
16.10	Ağaçların biçilmesi ve planyalanması	9
35.11	Elektrik enerjisi üretimi	8

Kaynak: TOBB Sanayi Veritabanı, (Erişim 10.02.2023)

Kars ilinde kapasite raporuna sahip firmaların çalışan sayısına göre aralıklandırılması Tablo 3.13'de verilmektedir. Buna göre alınan 85 adet kapasite raporu kapsamında faaliyette bulunan tesislerin 54'ü 1-10 işçi çalıştırırken, 20'si 11-20 arasında işçi çalıştırmaktadır. İldeki işletmelerin çoğu mikro ve küçük işletme türündedir.

Tablo 3.15: Kars İlinde Çalışan Sayısına Göre İşletme Sayıları

Çalışan Sayısı	Kapasite Raporu Sayısı	Toplam Çalışan
1-10	54	279
11-20	20	311
21-50	8	225
51-100	1	87
101-250	1	240
250+	1	266
Toplam	85	1.408

Kaynak: TOBB Sanayi veritabanı, (Erişim 30.11.2022)

Kars ilinin toplam ihracat ve ev tekstili ihracatı verileri Tablo 3.15'de verilmiştir. Tabloya göre Kars ilinde 2022 yılında 1.9 milyon dolarlık ihracata karşılık yaklaşık 2.2 milyon dolarlık ithalat gerçekleştirerek 270 bin dolarlık dış ticaret açığı verdiği görülmektedir.

Tablo 3.16: Kars İli İhracatı

Toplam İhracat (Dolar)				
Yıl	İhracat	İthalat	Denge	Karşılama Oranı (%)
2018	208.046	10.350.470	-10.142.424	2
2019	487.191	3.241.171	-2.753.980	15
2020	1.247.046	1.045.725	201.321	119
2021	1.248.148	1.163.309	84.839	107
2022	1.894.067	2.163.834	-269.767	88
Ev Tekstili İhracatı (Dolar)				
Yıl	İhracat	İthalat	Denge	Karşılama Oranı (%)
2021	13.449	47	13.402	28.615
2022	2.461	210	2.251	1.172

Kaynak: TÜİK Dış Ticaret Veritabanı, (Erişim 10.02.2023)

Kars ilinde ev tekstili sektörü verileri incelendiğinde ise ilin bu sektörde çok düşük bir veriye sahip olduğu görülmektedir. Ev tekstili sektöründe 2021 yılında 13.449 dolar ve 2022 yılında 2.461 dolar ihracat yapıldığı görülmürken, ithalatın ise sıfıra yakın olduğu göze çarpmaktadır. Kars ilinde ev tekstili sektörünün ihracat ve ithalat seviyelerinin düşük olması, kapasite raporu verilerinde de görüldüğü üzere imalatçı sayısının az olmasına dayanmaktadır.

3.5. Üretim, Kapasite ve Talep Tahmini

Sanayi Üretim Endeksi, sektörlerin yıllar içinde üretim düzeylerinin gelişiminin izlenmesinde kullanılan en önemli verilerden biridir. TÜİK tarafından yayınlanan Sanayi Üretim Endeksi (SÜE) (2015=100) verilerine göre imalat sanayi, tekstil sektörü ve diğer tekstil ürünleri alt sektörünün üretim verileri Tablo 3.17'de verilmektedir. Tablo 3.17'ye göre 2021 yılı sonu itibarıyla imalat sanayinde 170,2 düzeyinde olan sanayi üretim endeksi, tekstil sektöründe 155,8, ev tekstili sektöründe ise 155,4 olarak gerçekleştiği görülmektedir (2015 yılı endeks değerleri 100 kabul edilmektedir). 2022 yılında ise imalat sanayinde 169,2 düzeyinde olan sanayi üretim endeksi, tekstil sektöründe 131,5, ev tekstili sektöründe ise 133,5 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 3.17: Sanayi Üretim Endeksinin Gelişimi

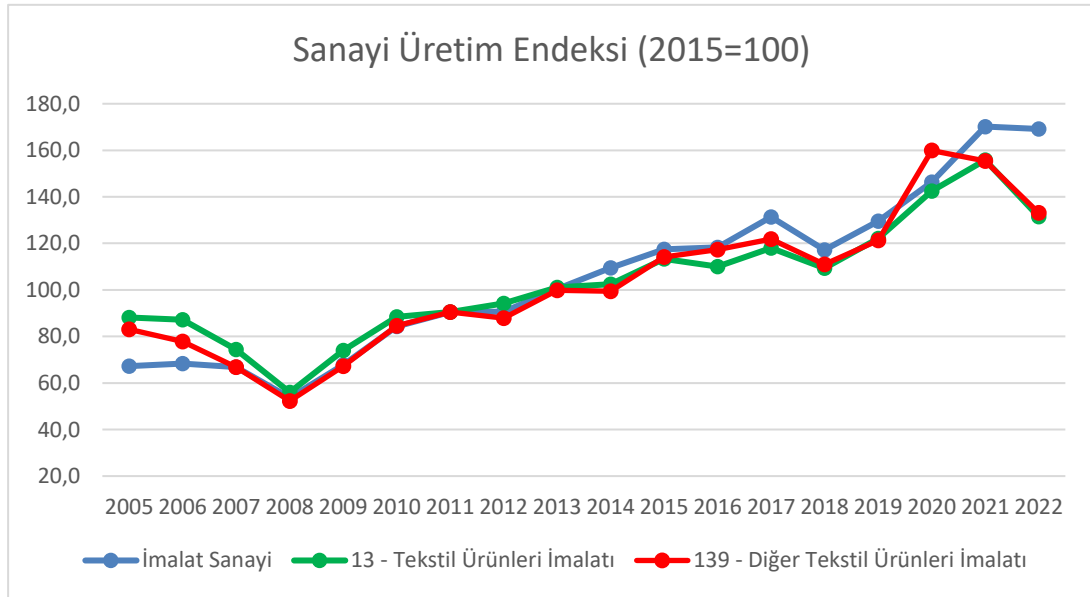
	İmalat Sanayi	13 - Tekstil Ürünleri İmalatı	139 - Diğer Tekstil Ürünleri İmalatı (Ev Tekstili)
2007	66,8	74,4	66,8
2008	53,7	56,0	52,3

2009	67,8	74,0	67,3
2010	84,3	88,4	84,6
2011	90,5	90,5	90,5
2012	90,6	94,2	87,9
2013	100,4	101,1	99,9
2014	109,5	102,5	99,5
2015	117,5	113,3	114,1
2016	118,3	110,0	117,3
2017	131,4	118,0	121,8
2018	117,2	109,4	111,0
2019	129,5	122,1	121,3
2020	146,4	142,5	159,9
2021	170,2	155,8	155,4
2022	169,2	131,5	133,5

Kaynak: TÜİK Sanayi Üretim Endeksi Verileri, (Erişim 09.02.2023)

Yıllar itibarıyla incelendiğinde ev tekstili sektöründe sanayi üretim endeksi, genellikle imalat sanayi ortalamasının çok az gerisinde veya yakın değerler almaktadır. 2020 yılında diğer tekstil ürünlerinin sanayi üretim endeksi değeri, imalat sanayi üretim endeksini geçerken, 2021 ve 2022 yıllarında ise gerisine düştüğü görülmektedir.

Şekil 1: Sanayi Üretim Endeksinin Gelişimi

Kaynak: TÜİK Sanayi Üretim Endeksi Verileri, (Erişim 09.02.2023)

Türkiye İstatistik Kurumu Sanayi Ürün İstatistiklerinin yer aldığı Tablo 3.18 incelendiğinde, ev tekstili sektörünün alt sektörlerinde girişim sayısı, üretim değeri ve satış değeri rakamları görülebilmektedir. Buna göre en fazla girişim 303 girişimle 13.92.29 nace kodundaki Diğer Hazır Tekstil Ürünleri sektöründe ve 189 girişimle 13.92.12 yatak takımları, çarşaf ve yastık kılıfları bulunmaktadır. Üretim değeri ve satış değeri ise 841.5 milyon \$ üretim değeri, 812.5 milyon \$ satış değeri ile 13.92.12 kodlu yatak takımları, çarşaf ve yastık kılıfları alt sektörü ilk sırada gelmektedir.

Tablo 3.18: Ev Tekstili Alt Sektörlerinin Sanayi Ürün Verileri (2021)

Alt Sektör Kodu*	Girişim Sayısı	Üretim Değeri (\$)	Satış Değeri (\$)
13.92.11	82	116.562.591	115.245.605

13.92.12	189	841.475.830	812.568.053
13.92.13	48	45.617.647	43.576.158
13.92.15	107	295.672.745	284.397.759
13.92.16	171	629.760.800	615.612.273
13.92.24	140	166.215.697	149.155.569
13.92.29	303	535.350.203	494.508.281

Kaynak: TÜİK, Sanayi Ürün İstatistikleri, (Erişim 12.11.2022)

*: **13.92.11.** (Battaniyeler ve Seyahat Battaniyeleri (Elektrikli Battaniyeler Hariç)), **13.92.12.** (Yatak Takımları, Çarşafı ve Yastık Kılıfları), **13.92.13.** (Masa Örtüsü), **13.92.15.** (Perdeler (Kalın Perdeler Dahil) ve İç Storlar; Perde veya Yatak Saçakları ve Farbeları), **13.92.16.** (Başka Yerde Sınıflandırılmamış Mefruşat Ürünleri; Halı, Duvar Halısı ve Benzerlerinin Yapımı İçin Kullanılan, İşlemeye Hazır Dokuma Kumaş ve İplik Setleri), **13.92.24.** (Yorgan, Kuş Tüyü Yorgan, Minder, Puf, Yastık, Uyku Tulumu ve Benzerleri (Yaylı veya Dolgulu ya da İçi Herhangi Bir Malzeme İle Doldurulmuş Olanlar veya Gözenekli Kauçuktan ya da Plastikten, **13.92.29.** (Diğer Hazır Tekstil Ürünleri (Yer Bezi, Bulaşık Bezi, Toz Bezi ve Benzeri Temizlik Bezleri, Cankurtaran Yelekleri ve Cankurtaran Simitleri Dahil))

Ev tekstili sektörünü oluşturan alt sektörlerin 2005-2021 döneminde girişim sayısı ve üretim değeri göstergelerinde yaşadıkları gelişim Tablo 3.19'da verilmektedir. Yatak takımları, çarşafı ve yastık kılıfları alt sektörü 2005 yılında 104 girişim sayısına sahipken, 2021'de 189 girişime ulaştığı görülmektedir.

Tablo 3.19: Ev Tekstili Alt Sektörlerinin Gelişimi

Girişim Sayısı					
Alt Sektör Kodu	2005	2010	2015	2020	2021
13.92.11	74	54	69	78	82
13.92.12	104	98	127	166	189
13.92.13	30	36	40	52	48
13.92.15	98	102	136	107	107
13.92.16	102	117	154	181	171
13.92.24	43	75	91	129	140
13.92.29	19	21	29	336	303
Üretim Değeri (Milyon \$)					
Alt Sektör Kodu	2005	2010	2015	2020	2021
13.92.11	19	100	47	74	117
13.92.12	101	106	211	538	842
13.92.13	6	8	14	33	46
13.92.15	64	54	118	193	296
13.92.16	39	87	158	429	630
13.92.24	3	14	38	113	166
13.92.29	3	10	17	445	535

Kaynak: TÜİK, Sanayi Ürün İstatistikleri, (Erişim 12.11.2022)

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği veri tabanında yapılan araştırmaya göre ev tekstili sektörünün içinde bulunduğu 13.92 nolu nace kodunda (Giyim eşyası dışındaki tamamlanmış tekstil ürünlerinin imalatı) üretim yapan firmalar ve çalışan sayıları Tablo 3.20'de verilmektedir. Buna göre 2021 yılında Türkiye'de ev tekstili sektöründe 2.661 imalatçı firma olup, bu firmalarda 213.640 kişi çalışmaktadır.

Tablo 3.20: İllere Göre Ev Tekstili Sektöründe Üretici ve Çalışan Sayısı

İl Adı	Kayıtlı Üretici	Personel Bilgileri					
		M	T	U	İ	İD	Toplam
Denizli	597	762	1.042	1.982	41.706	6.025	51.586

İstanbul	857	976	6.501	1.869	31.591	6.358	47.858
Bursa	250	491	272	955	19.659	2.054	23.568
Kayseri	120	438	72	700	15.029	1.546	17.785
İzmir	107	304	168	395	6.481	1.138	8.516
Gaziantep	117	83	119	403	7.041	465	8.127
Ankara	135	197	180	650	5.016	807	6.850
Kırklareli	14	150	53	80	5.143	745	6.171
Tekirdağ	34	57	133	331	3.341	459	4.329
Adana	36	109	74	232	2.967	354	3.940
Uşak	28	36	27	110	3.316	161	3.650
Kocaeli	41	81	89	135	1.930	347	2.582
Sakarya	27	55	27	70	1.842	267	2.261
Tokat	2	7	2	103	2.084	51	2.247
Balıkesir	11	43	29	103	1.765	62	2.002
Adıyaman	12	3	9	44	1.634	32	1.722
Konya	32	24	28	124	1.147	164	1.510
Samsun	16	12	19	35	1.232	93	1.462
Kütahya	7	46	27	77	1.192	36	1.378
Düzce	6	19	16	32	1.255	54	1.376
Antalya	41	42	42	95	969	217	1.365
Malatya	13	13	0	30	1.098	31	1.172
Yozgat	6	24	13	35	1.054	26	1.152
Edirne	3	8	10	36	1.041	23	1.118
Kastamonu	7	1	6	28	934	25	994
Şanlıurfa	8	0	0	39	949	0	988
Van	3	8	4	23	646	15	696
Manisa	15	5	2	47	465	84	620
Eskişehir	3	32	0	18	435	78	563
Bolu	5	18	15	55	414	32	534
Çorum	6	1	8	38	401	40	488
Mersin	12	14	15	209	203	25	466
Karabük	5	0	2	11	395	3	437
Erzurum	2	8	1	4	388	31	432
Kahramanmaraş	5	2	2	33	253	24	335
Niğde	3	4	0	17	299	10	330
Diyarbakır	7	0	0	17	248	10	322
Ordu	3	0	6	12	287	10	315
Hatay	8	8	17	40	228	21	314
Bilecik	3	4	7	18	206	22	257
Zonguldak	4	0	0	5	227	13	245
Bartın	2	0	4	8	196	8	216
Giresun	2	0	1	5	144	4	154
Elazığ	2	4	2	4	104	8	122
Ağrı	2	0	0	5	112	2	119
Kilis	4	0	1	7	101	5	114
Aydın	5	0	3	4	89	8	104

Batman	4	0	0	5	75	6	86
Sivas	5	0	0	2	70	10	82
Muğla	4	0	0	5	63	8	76
Mardin	2	1	0	2	65	2	70
Sinop	1	1	1	2	63	3	70
Trabzon	2	0	0	14	43	4	61
Afyonkarahisar	2	1	2	3	48	6	60
Yalova	3	0	2	5	44	7	58
Muş	2	0	1	2	46	3	52
Kırıkkale	1	0	0	0	49	2	51
Rize	2	1	0	0	28	9	38
Siirt	1	0	0	1	31	0	32
Çanakkale	2	0	0	0	4	0	4
Aksaray	1	0	0	0	4	0	4
Karaman	1	0	0	0	3	1	4
Toplam	2.661	4.093	9.054	9.314	167.893	22.054	213.640

Not: Kısaltmalar: M: Mühendis; T: Teknisyen; U: Usta; İ: İşçi; İD: İdari Personel,

Kaynak: TOBB Sanayi Veri Tabanı, <https://sanayi.tobb.org.tr/>, (Erişim 09.02.2023)

Ev tekstili sektöründe öne çıkan iller Denizli, İstanbul, Bursa, Kayseri, İzmir, Gaziantep ve Ankara'dır. Denizli 597 kayıtlı üretici ve 51.586 çalışan ile ilk sırada yer almaktadır. Denizli bu veriler ile Türkiye genelindeki toplam kayıtlı üretici sayısının %22,4'ünü, toplam çalışanların ise %24'ünü barındırmaktadır.

Tablo 3.21: İllere Göre Üretim Kapasitesi

İl Adı	Kayıtlı Üretici	Personel Bilgileri						Üretim Kapasitesi	
		M	T	U	İ	İD	Toplam	Adet	Kilogram
Denizli	301	466	692	1.052	22.744	3.382	28.405	15.374.063	238.926.294
İstanbul	124	46	29	235	3.702	504	4.626	2.184.037	21.830.448
Kırklareli	6	114	35	28	2.918	553	3.648	232.800	18.118.115
Kayseri	37	127	29	141	3.557	363	4.217	2.381.181	14.199.642
Bursa	72	114	40	244	5.182	560	6.229	8.487.389	13.497.421
Ankara	34	22	16	88	1.159	163	1.448	1.510.039	1.189.561
İzmir	26	67	37	137	1.948	301	2.490	2.265.377	912.969
Samsun	5	4	4	12	439	34	564	1.213.197	759.552
Adana	5	5	7	10	100	29	151	519.300	217.440
Tekirdağ	7	3	10	36	441	127	617	1.429.758	199.615
Konya	7	0	1	4	77	16	101	235.204	155.280
Sakarya	6	9	0	14	302	31	356	624.900	147.768
Gaziantep	5	11	3	5	521	67	607	1.368.600	28.890
Antalya	9	9	11	13	307	59	399	3.401.738	
Malatya	7	0	0	17	795	5	817	2.271.000	
Uşak	5	6	11	12	511	38	578	6.656.006	
Toplam	704	1.076	964	2.336	51.041	6.510	62.286	54.439.136	326.511.540

Kaynak: TOBB Sanayi Veri Tabanı, <https://sanayi.tobb.org.tr/> (Erişim 09.02.2023)

Tablo 3.21'e göre ev tekstili sektörünün dinamik alt sektörü 13.92.12 kodlu "yatak takımları, çarşafı ve yastık kılıfları" sektörü 326 milyon kg ve 54 milyon adet üretim kapasitesine sahiptir. Bu alt sektörde

Denizli, İstanbul, Kırklareli, Kayseri ve Bursa öne çıkmaktadır. 326 milyon kg'lık kapasitenin 239 milyon kg'ı yani %73'ü, adet bazında ise kapasitenin %28'i Denizli'de bulunmaktadır.

Fizibilite konusu ev tekstili tesisinin işletmeye geçiş sonrası çalışabileceği kapasite kullanım oranları Tablo 3.22'de verilmiştir. Kapasite kullanım oranları belirlenirken, sektörel kapasite kullanım oranları ve sektör araştırmaları baz alınmış, ihtiyatlılık ilkesi gereği makul ve kabul edilebilir kapasite kullanım oranları belirlenmiştir.

Tablo 3.22: Kapasite Kullanım Oranı Öngörülleri

Yıllar/KKO	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030 ve sonrası
KKO (%)	50	60	65	70	75	75	75

Tesisin ilk yılda %50 Kapasite Kullanım Oranı ile (KKO) çalışacağı, ikinci yıl yıldan itibaren her yıl %5 artacak olan KKO ile orta-uzun vadede %75 KKO'na erişeceği öngörülmektedir.

3.6. Girdi Piyasası ve Fiyatlar

Ev tekstili sektörünün ana girdileri pamuklu kumaş, polyester kumaş, apre, boyalar ve diğer girdiler olarak sıralanabilir. Ne20/1 iplikten üretilmiş 65 atkı sıklığına sahip akfil pamuklu kumaş kullanılacaktır. Raporda belirtilen makinelerle uygun iğneler kullanılacaktır. Standart dikiş ipliği ve uygun düğme kullanılacaktır. Bu hammaddeler ekstra spesifik özelliği olmayan, rahatlıkla piyasadan bulunabilen ürünlerdir. Bu ürünler hem yurtiçi toptancılardan hem de yurtdışından alınabilir. Ancak yurtiçinde oturmuş bir satış ağı olduğundan, yurtiçi tedarikçilerden alınması öngörülmektedir. Kars ilinde bu girdilerin üretimi yapılmadığı için, İstanbul, Bursa ve Ankara'daki toptancılardan karayolu ile kargo veya palet vasıtasıyla temin edilecektir. Ara girdilere ulaşım bakımından bir problem bulunmamaktadır.

Tablo 3.23'de tesiste kullanılacak olan girdilerden iplikler ve dokuma kumaşların Türkiye'de üretim miktarları verilmiştir. Tabloya göre hem ipliklerde hem de kumaşlarda üretim düzeyi artış göstermektedir. 2021 yılı itibarıyla 501 milyon kg dokuma kumaşlar için pamuktan iplik üretilirken, 310 milyon kg tek renk pamuktan dokuma kumaş ve 133 milyon kg da farklı renkten pamuktan dokuma kumaş üretimi yapılmıştır. Pamuktan ip ve kumaşların yanı sıra ketenden, hayvan kılından ve sentetik ip ve kumaşlar da üretilmekle birlikte, yatırım kapsamında pamuklu kumaştan ürünler kullanılacaktır.

Tablo 3.23: Girdilerin Türkiye'de Üretim Miktarı (kg)

Yıllar	Pamuk İplikler	Pamuktan Dokuma Kumaşlar (Tek Renk)	Pamuktan Dokuma Kumaşlar (Farklı Renklerden)
2013	338.256.746	73.865.429	60.520.363
2014	323.087.894	108.371.124	54.196.463
2015	344.185.717	94.464.703	45.764.544
2016	318.892.054	144.170.034	50.800.681
2017	307.295.942	164.524.939	58.472.313
2018	421.280.875	250.501.283	73.689.342
2019	368.639.941	237.942.225	65.701.027
2020	329.712.165	306.350.175	80.769.864
2021	501.489.434	310.254.246	132.511.768

Kaynak: TÜİK, Sanayi Ürün İstatistikleri, (Erişim 22.02.2023)

Ev tekstili üretimi yapacak olan fizibilite konusu tesiste kullanılacak olan hammaddelerin ve üretimde kullanılan ara girdilerin fiyatları Tablo 3.24'de verilmektedir. Fiyatlar firma görüşmeleri ve piyasa araştırması sonucu elde edilmiştir.

Tablo 3.24: Hammadde ve Girdi Fiyatları

No	Hammadde/Yardımcı Madde	Birim Fiyat	Birim
1	65 sıklık 20/1 akfil pamuklu kumaş	2,00	\$/m

2	İğne, iplik ve düğme	0,15	\$/adet
3	Paketleme malzemeleri	0,017	\$/adet

Türkiye'nin en önemli sektörlerinden biri olan tekstil imalatı sektörü uzun yıllara yayılan bir büyüme trendine sahiptir. Sektörde girdi temininde herhangi bir darboğaz veya kısıtlama görülmemektedir. Kimyasal türevli hammaddeler genellikle yurtdışından temin edilirken, diğer girdiler yurtiçi tedarikçilerden ve toptancılardan alınmaktadır.

3.7. Pazar ve Satış Analizi

Ev tekstili sektörü imalatı hem yurtiçinde hem yurtdışında dinamik bir pazara sahiptir. Sektörde üretilen ürünler bir taraftan yurtiçi talebi karşılarken bir taraftan ihraç edilmektedir. Dış ticaret başlığında verildiği üzere sektörde güçlü bir dış ticaret hacmi söz konusudur. 2019 yılında 69 milyar dolar olan sektör ihracatı 2021 yılında 76 milyar dolara, 60 milyar dolar olan ithalat da 68 milyar dolardır. Benzer şekilde Türkiye'nin ihracatının da aynı dönemde 2.3 milyar dolardan 3 milyar dolara yükseldiği görülmektedir.

Kars ilinde yapılacak olan ev tekstili yatırımının diğer illere göre en büyük avantajlarından biri Yatırım Teşvik Sisteminde 6. Bölge desteklerinden faydalanacak olmasıdır. Teşvik sisteminde 6. Bölge destekleri en yüksek destek unsurlarını barındırmaktadır. Özellikle SGK İşveren Payı, SGK İşçi hissesi payı desteği, vergi indirimi ve faiz/kar payı destekleri, Kars ilinde yapılacak olan yatırıma ciddi katkı sunmaktadır. Yatırım maliyetlerine katlanan yatırımcılar, işletmeye geçiş döneminde önemli tutarda işletme sermayesi de sağlamak durumunda kalmaktadır. Bu destekler yatırımcıya işletme sermayesi için önemli bir finansal rahatlık sağlamaktadır.

Yatırımın teknolojik olarak mevcut tesislere göre avantajı, komple yeni yatırım olması nedeniyle son model teknolojik makine parkuruna sahip olmasıdır. Modern makine parkuru üretimde verimlilik ve hız bakımından yatırımın avantajlarından birini oluşturacağı öngörülmektedir.

Kars ilinde kurulacak olan ev tekstili üretim tesisinde üretilecek ürünler öncelikli olarak Bölgenin ihtiyacına yönelik olacaktır. Uzun vadede komşu ülkeler Kazakistan, Azerbaycan, Gürcistan ve Özbekistan ile Rusya'ya ihracat imkânı doğacağı tahmin edilmektedir. Doğu Anadolu, Kuzey Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerine yakınlığı nedeniyle, bu bölgelerdeki illere satış yapılacağı öngörülmektedir. Bu kapsamda satış için öncelikle, toptancılarla bağlantıların yapılması, sözleşmelerin düzenlenmesi ve sipariş usulü üretim yapılması gerekmektedir.

Türkiye'nin ev tekstili sektöründe Kars ilinin komşu olduğu veya yakın ulaşım imkânına sahip olduğu ülkelere yaptığı ihracat incelendiğinde, özellikle Rusya, Kazakistan, Azerbaycan, Gürcistan ve Özbekistan uzun dönemde ihracat potansiyeli taşımaktadır. Kısa – orta vadede ihracat öngörülmemekte olup uzun vadede kurumsal yapının ve kaliteli seri üretim kapasitesinin gelişmesiyle ihracat imkânları da ortaya çıkacaktır. Tablo 3.25'de Kars ilinin komşu olduğu veya yakın olduğu, dolayısıyla ihracat potansiyelinin olduğu ülkelere Türkiye'nin 2021 ve 2022 yıllarında yaptığı ev tekstili sektörü ihracat tutarları yer almaktadır.

Tablo 3.25: Kars İlinin İhracat Potansiyeli Olan Ülkelere Yapılan Ev Tekstili İhracatı

Ülkeler	2021 İhracatı (\$)	2022 İhracatı (\$)
Rusya Federasyonu	30.293.181	27.090.053
Gürcistan	14.827.153	18.281.004
Ermenistan	27	414
Azerbaycan	16.335.887	15.701.033
Kazakistan	25.530.078	19.943.102
Türkmenistan	4.142.829	2.694.148
Özbekistan	3.837.759	8.271.519

Tacikistan	4.557.302	3.370.760
Kırgızistan	5.601.655	7.086.072
İran	6.543.612	4.760.749

Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri Veritabanı, (Erişim 18.01.2023)

Tablo 3.25'de görüldüğü üzere Kars ilinin komşu ülkeleri ve Rusya'ya Türkiye'nin önemli düzeyde ev tekstili ihracatı bulunmaktadır. Rusyanın ev tekstili sektöründe dış ticaret verileri Tablo 3.26'da verilmektedir. Tabloya göre, Rusya'nın ev tekstili sektöründe ithalatçı konumda olduğu görülmektedir. 2021 yılında 107 milyon dolarlık ihracata karşılık 656 milyon dolar ithalat yapılmış olup, 547 milyon dolar dış ticaret açığı verdiği görülmektedir.

Tablo 3.26: Rusya'nın Ev Tekstili Sektörü Dış Ticareti (Bin Dolar)

Sektör	İhracat		İthalat		Denge	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
6301- Battaniyeler ve seyahat battaniyeleri	3.251	4.663	24.405	32.388	-21.154	-27.725
6302- Yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri	22.510	24.380	180.002	200.660	-157.492	-176.280
6303- Perdeler ve iç storlar, perde ve yatak farbelaları	11.475	11.689	77.212	107.246	-65.737	-95.557
6304- Diğer mefruşat eşyası, yatak örtüleri, örme ve kroşe	5.428	6.571	24.824	29.447	-19.396	-22.876
6307- Diğer hazır eşya (toz bezleri, yelek ve maskeler)	71.102	56.662	804.018	281.068	-732.916	-224.406
6308- Kilimler, halılar, işlemeli masa örtüleri vb. eşya	815	1.040	3.107	3.174	-2.292	-2.134
Toplam	116.601	107.026	1.115.588	656.004	-996.967	-546.957

Kaynak: www.trademap.com, (Erişim 09.02.2023)

Rusya'nın 2021 yılın tüm ev tekstili ürünlerinde yaptığı 1 milyar dolarlık ithalatın 30 milyon doları (%3'ü) Türkiye'den, 443 milyon doları (%44'ü) ise Çin'den gerçekleştiği görülmektedir.

Tablo 3.27'de Gürcistan'ın ev tekstili sektörüne dair dış ticaret verileri incelendiğinde, yaklaşık 69 milyon dolarlık dış ticaret açığına sahip olduğu görülmektedir. En fazla dış ticaret açığı 48 milyon dolarla toz bezleri, maske ve yelek grubu (6307) ile 15 milyon dolarla yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri (6302) grubundadır.

Tablo 3.27: Gürcistan Ev Tekstili Sektörü Dış Ticareti (Bin Dolar)

Alt Sektör	Denge 2020	Denge 2021	İhracat 2021	İthalat 2021
6301- Battaniyeler ve seyahat battaniyeleri	-1.609	-2.562	2	2.564
6302- Yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri	-9.053	-14.976	171	15.147
6303- Perdeler ve iç storlar, perde ve yatak farbelaları	-518	-665	2	667
6304- Diğer mefruşat eşyası, yatak örtüleri, örme ve kroşe	-1.214	-2.613	85	2.698
6307- Diğer hazır eşya (toz bezleri, yelek ve maskeler)	-42.674	-48.184	7.297	55.481
6308- Kilimler, halılar, işlemeli masa örtüleri vb. eşya	-23	-30	0	30
Toplam	-55.091	-69.030	7.557	76.587

Kaynak: www.trademap.com, (Erişim 09.02.2023)

Gürcistan'ın 2021 yılın tüm ev tekstili ürünlerinde yaptığı 111.6 milyon dolarlık ithalatın 69.9 milyon doları (%63'ü) Türkiye'den, 12.7 milyon doları (%11'i) ise Çin'den gerçekleştirilmiştir.

Tablo 3.28'de Gürcistan'ın ev tekstili sektörüne dair dış ticaret verileri incelendiğinde, yaklaşık 124 milyon dolarlık dış ticaret açığına sahip olduğu görülmektedir. En fazla dış ticaret açığı 58 milyon dolarla yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri (6302) ile 37 milyon dolarla toz bezleri, maske ve yelek grubu (6307) grubundadır.

Tablo 3.28: Kazakistan Ev Tekstili Sektörü Dış Ticareti (Bin Dolar)

Alt Sektör	Denge 2020	Denge 2021	İhracat 2021	İthalat 2021
6301- Battaniyeler ve seyahat battaniyeleri	-7.671	-23.801	106	23.907
6302- Yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri	-60.825	-57.788	10.498	68.286
6303- Perdeler ve iç storlar, perde ve yatak farbelaları	-3.726	-3.170	68	3.238
6304- Diğer mefruşat eşyası, yatak örtüleri, örme ve kroşe	-4.010	-2.850	12	2.862
6307- Diğer hazır eşya (toz bezleri, yelek ve maskeler)	-68.577	-36.595	874	37.469
6308- Kilimler, halılar, işlemeli masa örtüleri vb. eşya	-49	-81	0	81
Toplam	-144.858	-124.285	11.558	135.843

Kaynak: www.trademap.com, (Erişim 09.02.2023)

Kazakistan'ın 2021 yılın tüm ev tekstili ürünlerinde yaptığı 190 milyon dolarlık ithalatın 19.6 milyon doları (%10'u) Türkiye'den, 93.8 milyon doları (%49'u) Çin'den, 41.9 milyon doları (%22'si) ise Rusya'dan gerçekleştirilmiştir.

Tablo 3.29'da Özbekistan'ın ev tekstili sektörüne dair dış ticaret verileri incelendiğinde, yaklaşık 97 milyon dolarlık dış ticaret fazlasına sahip olduğu görülmektedir. Özellikle yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri (6302) grubunda 96 milyon dolarlık dış ticaret fazlası verdiği görülmektedir. Bu alt sektör ev tekstili sektörü ihracatının %93'ünü oluşturmaktadır.

Tablo 3.29: Özbekistan Ev Tekstili Sektörü Dış Ticareti (Bin Dolar)

Alt Sektör	Denge 2020	Denge 2021	İhracat 2021	İthalat 2021
6301- Battaniyeler ve seyahat battaniyeleri	73	-215	717	932
6302- Yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri	66.210	96.038	98.245	2.207
6303- Perdeler ve iç storlar, perde ve yatak farbelaları	-1.065	-235	215	450
6304- Diğer mefruşat eşyası, yatak örtüleri, örme ve kroşe	803	2.925	3.625	700
6307- Diğer hazır eşya (toz bezleri, yelek ve maskeler)	4.309	-1.313	3.093	4.406
6308- Kilimler, halılar, işlemeli masa örtüleri vb. eşya	0	255	258	3
Toplam	70.330	97.455	106.153	8.698

Kaynak: www.trademap.com, (Erişim 09.02.2023)

Özbekistan'ın 2021 yılın tüm ev tekstili ürünlerinde yaptığı 11 milyon dolarlık ithalatın 2.3 milyon doları (%20'si) Türkiye'den, 4.9 milyon doları (%43'ü) ise Çin'den gerçekleştirilmiştir.

Tablo 3.30'da İran'ın ev tekstili sektörüne dair dış ticaret verileri incelendiğinde, yaklaşık 26 milyon dolarlık dış ticaret fazlasına sahip olduğu görülmektedir. Özellikle battaniyeler ve seyahat battaniyeleri (6301) grubunda yaklaşık 20 milyon dolarlık dış ticaret fazlası vermektedir. Bu alt sektör ev tekstili sektörü ihracatının %73'ünü oluşturmaktadır.

Tablo 3.30: İran Ev Tekstili Sektörü Dış Ticareti (Bin Dolar)

Alt Sektör	Denge 2020	Denge 2021	İhracat 2021	İthalat 2021
6301- Battaniyeler ve seyahat battaniyeleri	8.524	19.587	19.587	0
6302- Yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri	1.595	1.044	1.052	8
6303- Perdeler ve iç storlar, perde ve yatak farbelaları	1.198	641	641	0
6304- Diğer mefruşat eşyası, yatak örtüleri, örme ve kroşe	4.737	4.529	4.529	0
6307- Diğer hazır eşya (toz bezleri, yelek ve maskeler)	-15.661	-417	720	1.137
6308- Kilimler, halılar, işlemeli masa örtüleri vb. eşya	123	173	173	0
Toplam	516	25.557	26.702	1.145

Kaynak: www.trademap.com, (Erişim 09.02.2023)

Tablo 3.31’de Azerbaycan’ın ev tekstili sektörüne dair dış ticaret verileri incelendiğinde, yaklaşık 39 milyon dolarlık dış ticaret açığına sahip olduğu görülmektedir. En fazla dış ticaret açığı 15 milyon dolarla toz bezleri, maske ve yelek grubu (6307) ile 12.6 milyon dolarla yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri (6302) grubundadır.

Tablo 3.31: Azerbaycan Ev Tekstili Sektörü Dış Ticareti (Bin Dolar)

Alt Sektör	Denge 2020	Denge 2021	İhracat 2021	İthalat 2021
6301- Battaniyeler ve seyahat battaniyeleri	-3.485	-5.596	4	5.600
6302- Yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri	-6.279	-12.615	924	13.539
6303- Perdeler ve iç storlar, perde ve yatak farbelaları	-2.180	-2.331	3	2.334
6304- Diğer mefruşat eşyası, yatak örtüleri, örme ve kroşe	-1.784	-3.669	12	3.681
6307- Diğer hazır eşya (toz bezleri, yelek ve maskeler)	-33.711	-14.827	128	14.955
6308- Kilimler, halılar, işlemeli masa örtüleri vb. eşya	-50	-25	0	25
Toplam	-47.489	-39.063	1.071	40.134

Kaynak: www.trademap.com, (Erişim 09.02.2023)

Azerbaycan’ının 2021 yılın tüm ev tekstili ürünlerinde yaptığı 49 milyon dolarlık ithalatın 19.5 milyon doları (%40’ı) Türkiye’den, 14.5 milyon doları (%30’u) ise Çin’den gerçekleştirilmiştir.

3.7.1. Ürünlerin/Hizmetlerin Satış Fiyatları

Fizibilite konusu ev tekstili imalatı tesisinde üretilecek ürünler ve bu ürünlerin tahmini satış fiyatı Tablo 3.32’de verilmektedir. Kurulacak tesiste sektörü genel olarak temsil etmesi nedeniyle paketlenmiş nevresim ürünleri baz alınmıştır. Dolayısıyla hesaplamalar paketlenmiş nevresim üzerinden yapılacaktır.

Satış fiyatları, pazar araştırması ve üretici firmalarla yapılan görüşmeler sonrası belirlenmiştir. Hem hammadde ve girdi fiyatları hem de satış fiyatları için gelecek dönem projeksiyonları yapılırken, enflasyon hesaba katılmamıştır.

Tablo 3.32: Satış Fiyatları

Gelir Kalemi	Fiyat	Birim
Paketlenmiş Nevresim	22	\$/adet

Sektörde satışlar genelde 60 gün vade ile yapılmaktadır.

4. TEKNİK ANALİZ

4.1. Kuruluş Yeri Seçimi

Kars ili Doğu Anadolu Bölgesi'nin Kuzey-Doğu kesiminde yer alan sınır ilidir. İlin batısında Erzurum, güneyinde Ağrı ve Iğdır, doğusunda Ermenistan, kuzeyinde Ardahan ili yer almaktadır. Kars ili deniz seviyesinden ortalama 1768 m yükseklikte olup 42°10' ve 44°49' doğu meridyenleri, 39°22' ve 41°37' kuzey paralelleri arasında yer almaktadır. İlin yüzölçümü 9442 km² olup Türkiye'nin toplam alanının %1,2'sini kaplamaktadır. Büyük bir plato özelliği gösteren Kars topraklarının %51'i platolarla, % 19'u ovalarla, %30'luk kısmı ise dağlık ve tepelik alanlarla kaplıdır. İlin merkez ilçe ile birlikte Akyaka, Arpaçay, Digor, Kağızman, Sarıkamış, Selim ve Susuz olmak üzere toplam 8 ilçe, 2'si belde olmak üzere 10 belediye ve 386 köyü bulunmaktadır. (<http://www.karsosb.org.tr> , 2022).

Şekil 2: Kars İlinin ve Tesisin İçerisinde Kurulması Planlandığı Kars OSB'nin Konumu

Tesisin içerisinde kurulması planlandığı Kars OSB 1976 yılında kurulmuş olup günümüzde yaklaşık 1,5 milyon m²'lik bir alanı kaplamaktadır. Kars OSB, 96'sı tahsisli olmak üzere 108 parselden oluşmakta ve 86 işletme faaliyetlerine devam etmektedir. Kars OSB'nin kapasitesinin yeni yatırımlar için yetersiz hale gelmesi ve yatırımcılardan gelen talepler doğrultusunda 2. OSB'nin kurulması için kamulaştırma çalışmaları devam etmektedir. 2. OSB'de 80 sanayi parselinin yer alması planlanmaktadır (<http://www.karsosb.org.tr> , 2022).

Tablo 4.1: Kars Organize Sanayi Bölgesi Parsel Durumu

Unsurlar	Değerler
Bölge Büyüklüğü	1.509.189,10 m ²
Parsel Sayısı	108 Adet
Tahsisli Parsel Sayısı	96 Adet
Tahsis Yapılan Firma Sayısı	86 Adet
Boş Parsel Sayısı	12 Adet
Hizmete Destek Boş Parsel Sayısı	6 Adet
Üretimdeki Parsel Sayısı	62 Parsel
Proje Safhasındaki Parsel Sayısı	11 Parsel
İnşaat Halindeki Parsel Sayısı	23 Parsel

Kaynak: Kars Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü, 2022

Tablo 4.2: Kars Organize Sanayi Bölgesi Firmalarının Sektörlere Göre Dağılımı

Sektörler	Firma Sayısı	Pay (%)
Gıda Ürünleri	33	38,37
Diğer Metalik Olmayan Mineraller ¹	19	22,09
Diğer İmalatlar ²	14	16,28
Ağaç ve Ağaç Ürünleri	6	6,98
Mobilya	4	4,65
Başka Yerde Sınıflandırılmamış ³	4	4,65
Kimyasal Ürünler	4	4,65
Tekstil Ürünleri	2	2,32
Toplam	86	100

Kaynak: Kars Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü, 2022

¹: Taş kesme, parke, beton ve büz

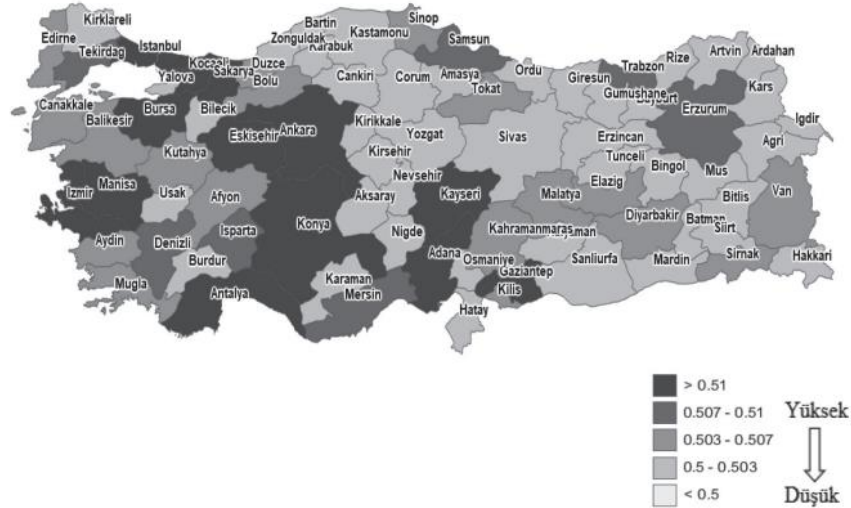
²: Okul malzemeleri, plastik, elektrik, elektronik, metal vs.

³: Tarım makineleri

Kars Organize Sanayi Bölgesi'nde parsel talebi ve yeni yatırım taleplerinin de değerlendirmeleri neticesinde Organize Sanayi Bölgesi'ne ek parsel eklenmesi planlanmaktadır. 1'inci ilave OSB bitişiğinde yer alan 104,11 hektar büyüklüğünde yaklaşık 80 sanayi parseli içerecek bir alan, Kars Organize Sanayi Bölgesi 2'nci ilave alanı olarak ilan edilmiş ve sınırları kesinleştirilmiş olup kamulaştırma işlemlerine başlanılmıştır. Mevcut Organize Sanayi Bölgesinin geliştirilmesi adın altyapı yenileme, hizmet binası ve arıtma tesisi yapım projeleri planlanmaktadır. Bunların yanı sıra Serhat Kalkınma Ajansı tarafından sağlanan güdümlü destek programı kapsamında doğalgaz altyapısı yapım işine 2018 yılı içerisinde başlanılmış ve 1. Etap tamamlanmıştır. (<http://www.karsosb.org.tr>, 2022).

TRA2 bölgesinde bulunan Kars ili Ar-Ge konusunda Türkiye ortalamasına göre düşük performans göstermektedir (BELGİN & AVŞAR, 2019). Kars ilinin özellikle (Beşerî Sermaye, Ar-Ge ve Yenilik Altyapısı, Bilimsel Araştırma Etkinliği, Ar-Ge Yetkinliği ve Kamu-Üniversite- Sanayi İşbirliği (KÜSİ) ile Fikri Sınai Mülkiyet Hakları (FSMH) ve Ticarileşme konularında gelişme göstermesi gerekmektedir.

Şekil 3: Türkiye'de İllerin Ar-Ge Performansları

Kaynak: Türkiye'de Bölgeler ve İller Düzeyinde Ar-Ge ve Yenilik Performansının Gri İlişkisel Analiz Yöntemi İle Ölçülmesi, Önder BELGİN, Başak APAYDIN AVŞAR, Verimlilik Dergisi 2019/2

Kars OSB merkeze ve Kars Harakani Havaalanına yaklaşık 10 km mesafede bulunmakta olup doğalgaz ve atık su altyapısı bulunmaktadır. Enerji ve atık su sorununun olmaması nedeniyle Kars OSB bu yatırımın yapılabilmesi için cazip bir ortam oluşturmaktadır. Kars ilinde bu büyüklükte bir yatırımın yapılabileceği alan sınırlıdır. OSB'nin ulaşım, haberleşme, su, elektrik ve doğalgaz açısından fiziksel

altyapısı yeterlidir. OSB hem altyapı olarak hem de arazi maliyeti açısından yatırım yeri olarak uygun görülmüştür. Kars OSB'deki güncel tahsis ücreti yaklaşık 10,00\$/m² olarak alınmış olup 50.000,00 \$ arsa gideri öngörülmüştür.

Yatırım konusunun il açısından önemi ev tekstili üzerine Bölgede yeterli sayıda firma bulunmamaktadır. Tekstil üzerine yapılan bu tarz yatırımlarda özellikle istihdam sayıları yüksek olmaktadır. Bu durum Kars ilinde yaşayan özellikle genç ve kadınlar için önemli bir fırsat oluşturacağı öngörülmektedir.

4.2. Üretim Teknolojisi

4.2.1. Tekstil Üretim Teknolojileri

'Tekstil' terimi, 'dokuma' anlamına gelen "texere" kelimesinden kaynaklanan Latince bir kelime olup örme veya dokuma, iplikten yapılmış bir kumaş manasına gelmektedir. Kısaca tekstil endüstrisi, pamuk veya yün gibi bir hammaddeyi alıp bir kumaş oluşturmak için kullanılan ipliğe döndürmekten sorumlu endüstrinin tümünü ifade etmektedir. Hammaddenin bitmiş bir ürüne dönüştürülmesiyle ilgili tüm süreçler bu sektöre dahildir (<http://www.feribrand.com>, 2022).

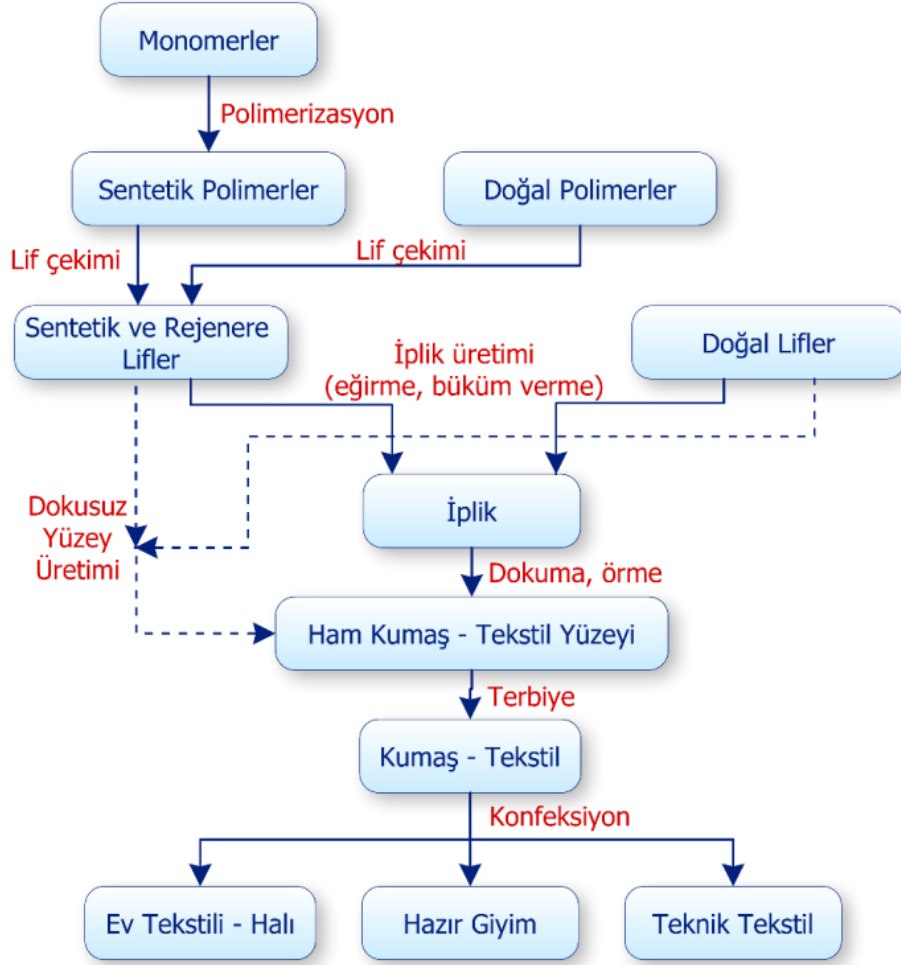
Tekstil üretim teknolojileri, temel hammadde olan liflerin elde edilmesi/üretilmesi aşamasından tüketici kullanımına sunulan nihai ürünlerin (konfeksiyon ürünleri, döşemelik, halı, teknik tekstil ürünleri vb.) üretimine kadar olan tüm aşamaları içermektedir. Tekstil teknolojileri temel olarak iplik üretimi, kumaş üretimi, terbiye ve konfeksiyon teknolojileri olmak üzere sınıflandırılabilir. Temel tekstil üretim adımları Şekil 4'te görülmektedir.

Şekil 4: Tekstil Teknolojileri

Şekil 5'de ise tekstil materyallerinin hammaddesi olan liften son ürüne kadar materyal akış diyagramı görülmektedir. Tekstil üretimi için hammaddeler doğal ve yapay (kimyasal) liflerdir. Hammadde olarak seçimin doğal lif yönünde mi, yapay lif yönünde mi ya da her ikisinin karışımı yönünde mi yapılacağı nihai tekstil ürününün uygulama/kullanım alanına ve istenen ürün özellikleri göz önüne alınarak belirlenir.

Şekil 5: Liftten Son Ürüne Kadar Materyal Akış Diyagramı

4.2.2. Tesiste Üretilecek Ürünler ve Özellikleri

Ev tekstili, genel olarak evleri dekore etmek amacıyla kullanılan tekstil ürünleri olarak tanımlanmaktadır. Sentetik iplikler ve kumaşların yanı sıra, keten, ipek, pamuk ve yün gibi doğal ipliklerden yapılan kumaşlar da sektörün hammaddeleri arasındadır. Döşemelik ve perdelik kumaş yatak örtüleri, mefruşat eşyası tüller, dantelalar, battaniyeler, masa örtüleri, yastık, yorgan, uyku tulumları, yatak çarşafı, havlu, bornoz, perdeler ve yatak farbalaları ev tekstili ürünleri olarak sıralanabilir (Ünal & Levent, 2019).

Kurulacak bir tesiste bütün bu ürünlerin üretilmesi mümkün değildir. Bu nedenle bu fizibilite kapsamında ev tekstili ürünleri arasında en çok kullanılan nevresim, çarşaf, yatak örtüsü vb. ürünlerinin kesimi, dikimi ve paketlemesini içeren konfeksiyon faaliyeti yürüten bir tesis planlanmıştır.

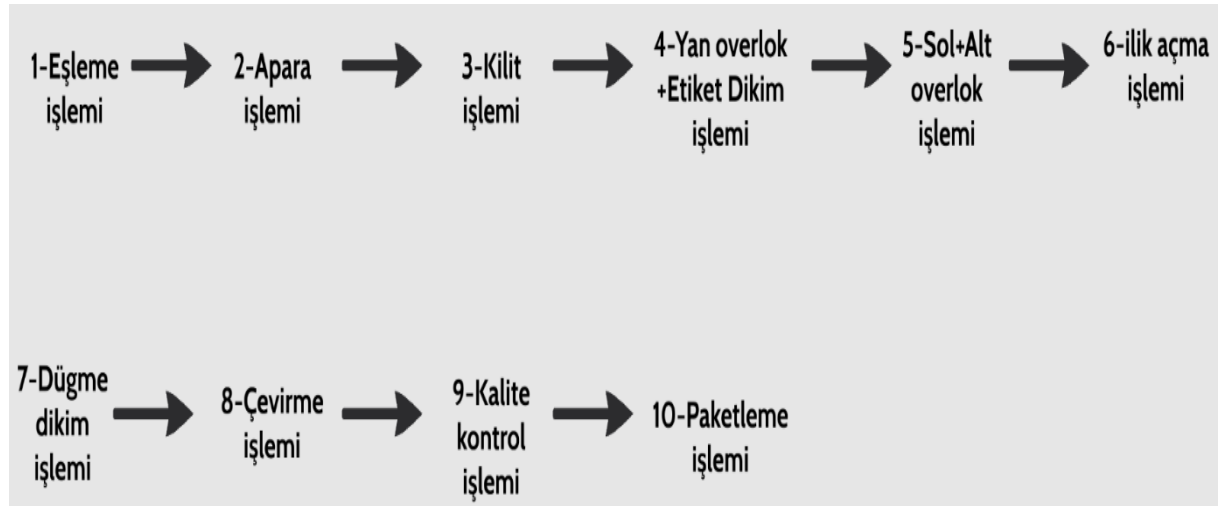
Tekstil ürünlerinin üretiminin son adımı konfeksiyon işlemleridir. Konfeksiyon işleminde boya, baskı ve terbiye işlemleri tamamlanmış bir kumaş kullanım alanına göre seri üretimle bir araya getirilerek ürünlere dönüştürülmektedir. Konfeksiyon adımı gerçekleştirilen üretim işlemleri serim-kesim ve dikim işlemleridir.

Üretim büyük oranda piyasadan temin edilecek baskı ve boya işlemleri yapılmış 65 sıklık 20/1 akfil pamuklu kumaş kullanılacaktır. Bu kumaş istenen boyda kesilerek dikiş işlemleri yapıldıktan sonra paketlenerek nevresimlerin satılması planlanmaktadır. Bu noktada bir adet ürün için yaklaşık 7,5 metre kumaş kullanılmaktadır. Kurulacak tesiste günde 1.000 adet paketlenmiş nevresim üretilmesi planlanmaktadır.

Şekil 6: Örnek Fabrika Genel Görünüşü

Şekil 7: Fabrika Üretim Akış Şeması

1. **Eşleme İşlemi:** Nevresim takımı iki taraflı olacağı için ön ve arka yüzler için kullanılacak olan kumaşlar eşleştirilir.
2. **Apara İşlemi:** Sabitleme işlemi
3. **Kilit İşlemi:** Overlok öncesi ön hazırlık dikimi
4. **Yan Overlok ve Etiket Dikim İşlemi:** Nevresimin yan kısımlarının overlok işlemi ve etiket dikimi
5. **Sol+Alt Overlok İşlemi:** Nevresimin sol ve alt kısımlarının overlok işlemi
6. **İlik Açma İşlemi:** Düğmeli tip nevresim için iliklerinin açılması işlemi
7. **Düğme Dikim İşlemi:** Düğmeli tip nevresim için düğmelerin dikimi işlemi
8. **Çevirme İşlemi:** Nevresimin dikiş tarafını içe getirme işlemi
9. **Kalite Kontrol İşlemi:** Üründe hata olup olmadığına dair son kontrol işlemi
10. **Paketleme İşlemi:** Nevresimin katlanıp paketlenmesi işlemidir.

Tablo 4.3: Gerekli Makine Ekipman Listesi

Sıra No	Makine ve Teçhizatın Cinsi	Ürün Görseli	Özellik/Açıklama	Yerli- İthal	Adedi
1	Serim Masası (280 cm eninde)		Otomatik serim makinesine verilmeden önce kumaşların açıldığı masa	Yerli	1
2	Otomatik Serim Makinesi		8 cm'e kadar Kesim Yüksekliği Değiştirilebilir Kesim Kafası Direkt Drive Vakum Turbini Otomatik Yağlama Sistemi	Yerli	1
3	Dik Bıçaklı Kesim Motoru		Ağırlık 16.4 kg Motor 50/60 Hz 220V. Motor Gücü 65hp, 1ph Bıçak Boyu 25.4 cm. Kesim Kapasitesi 21.5 cm.	Yerli	2
4	Düz Dikiş Makinesi		Dikiş Hızı:5500 devir/dakika Dikiş Adım Boyu: 5 mm İğne Mil Stroku: 30.7 mm Ayak Kaldırma Yüksekliği:El ile 5.5 mm Dizlik ile:15 mm Motor Gücü:1/2 Hp	Yerli/İthal	40
5	5 İplik Overlock Makinesi		Panel üzerinden ayarlanabilir hız. İğne duruş pozisyon ayarı. Otomatik yağlama sistemi. Sessiz ve titreşimsiz çalışma imkanı. Led aydınlatma. 6000 devir/dakika çalışma hızı. 2 iğne 5 iplik çalışma imkanı.	Yerli/İthal	40
6	İlik Makinesi		Ayak Yüksekliği : 0 - 15mm Devir : 4000 İğne Pozisyonu : Var İğne Sayısı : 1 Otomatik İp Kesme : Var İp Sayısı : 1	Yerli/İthal	10
7	Düğme Makinesi		6.4X6.4 mm DİKİŞ ALANI 2700 DEVİR 8 mm'den - 30 mm DIŞ ÇAPINA KADAR DÜĞMELERİ DİKEBİLME İMKANI	Yerli/İthal	10
8	Endüstriyel Ütü		Su Kapasitesi (lt) 3,5 Ütüleme Süresi (Saat) 4,5 Buhar Basıncı (bar) 2,5 Buhar Yoğunluğu (g/dk) 100 Buhar Hazırlık Süresi (dk) 8	Yerli	10
9	Paketleme Masası		Bitmiş ürünlerin paketlenebilmesi için kullanılan masa	Yerli	10

4.3. İnsan Kaynakları

Tablo 4.4: 2021 Yılı Kars İlçeleri Nüfus Dağılımları

İlçe	İlçe Nüfusu	Erkek Nüfusu	Kadın Nüfusu	Nüfus Yüzdesi
Merkez	117.312	59.523	57.789	%41,74
Kağızman	45.079	22.926	22.153	%16,04
Sarıkamış	39.486	20.714	18.772	%14,05
Selim	22.267	11.416	10.851	%7,92
Digor	21.088	11.010	10.078	%7,50
Arpaçay	15.922	8.246	7.676	%5,66
Akyaka	10.353	5.649	4.704	%3,68
Susuz	9.570	4.912	4.658	%3,40

Kaynak: TÜİK,2023

2021 yılı nüfus verilerine göre Kars ilinin toplam nüfusu 281.077 olup bunun %41,74'ü şehir merkezinde yaşamaktadır. Şehir merkezinden sonra en kalabalık ilçeler Kağızman ve Sarıkamış'tır. Nüfus dengesine bakıldığında ise erkek nüfus %51,3 kadın nüfus ise %48,7 oranındadır.

Tablo 4.5: 2021 Yılı Kars Nüfus Yaş Dağılımları

Yaş Grubu	Nüfus	Nüfus Yüzdesi
0-4 Yaş	22.721	%8,08
5-9 Yaş	24.867	%8,85
10-14 Yaş	25.171	%8,96
15-19 Yaş	24.703	%8,79
20-24 Yaş	28.714	%10,22
25-29 Yaş	23.951	%8,52
30-34 Yaş	19.993	%7,11
35-39 Yaş	17.493	%6,22
40-44 Yaş	18.148	%6,46
45-49 Yaş	15.700	%5,59
50-54 Yaş	11.329	%4,03
55-59 Yaş	13.728	%4,88
60-64 Yaş	9.789	%3,48
65-69 Yaş	8.528	%3,03
70-74 Yaş	6.692	%2,38
75-79 Yaş	4.794	%1,71
80-84 Yaş	2.611	%0,93
85-89 Yaş	1.448	%0,52
90+ Yaş	697	%0,25

Kaynak: TÜİK,2023

2021 yılı nüfus yaş dağılımlarına göre Kars ilinde en yoğun nüfusa sahip yaş grubu 20-24 yaş olup bu nüfus toplam nüfusun %10,22'lik kısmını oluşturmaktadır. 15-65 yaş aralığındaki nüfus 183.548 olup toplam nüfusun %65'ini oluşturmaktadır.

Tablo 4.6: 2021 Yılında Kars İlinde Yaş Gruplarına ve İllere Göre İşe Yerleştirmeler

Yaş Aralığı	Cinsiyet	Kişi
15 - 24	Erkek	384
	Kadın	370
	Toplam	754
25 -29	Erkek	196
	Kadın	250
	Toplam	446
30 - 34	Erkek	136
	Kadın	80
	Toplam	216
35-39	Erkek	77
	Kadın	46
	Toplam	123
40 - 44	Erkek	66
	Kadın	23
	Toplam	89
45-49	Erkek	51
	Kadın	10
	Toplam	61
50-54	Erkek	34
	Kadın	6
	Toplam	40
55-59	Erkek	29
	Kadın	3
	Toplam	32
60-64	Erkek	6
	Kadın	0
	Toplam	6
65+	Erkek	2
	Kadın	0
	Toplam	2
TOPLAM	Erkek	981
	Kadın	788
	Toplam	1.769

Kaynak: İşkur,2022

İşkur verilerine göre Kars ilinde 2021 yılında 1769 kişi işe yerleştirilmiş olup bunun 981'i erkek 788'i kadın olmuştur. Yaş aralığı açısından bakıldığında en çok işe yerleştirme 25-29 yaş aralığında gerçekleşmiştir.

Tablo 4.7: 2021 Yılında Kars ilinde Kayıtlı İşsizlerin İllere ve Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Unsurlar	Kişi
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	837
Hizmet ve Satış Elemanları	1.443
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	5.399
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	342
Profesyonel Meslek Mensupları	510
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	587

Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler	3
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	623
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	434
Yöneticiler	33
Toplam	10.211

Kaynak: İşkur,2022

2021 Yılında Kars ilinde kayıtlı işsizlerin illere ve meslek gruplarına göre dağılımına bakıldığında en fazla nitelik gerektirmeyen meslekler dalında görülmekte olup %52,8'ine denk gelmektedir. Bu istatistiğe göre Kars ilinde büyük oranda nitelik gerektirmeyen meslek sahibi nüfus yer almaktadır.

Tesis tek vardiya şeklinde olacak olup toplam 140 personel istihdam edilmesi planlanmaktadır. Tablo 4.8'de istihdam edilecek personel sayıları verilmektedir.

Tablo 4.8: Tesisin Personel Yapısı

Görev	Çalışan Sayısı	Aylık Ücret (\$)	Aylık Toplam Maliyet (\$)	Yıllık Toplam Maliyet (\$)
Genel Müdür	1	1.500,00	1.500,00	18.000,00
Üretim Müdürü	1	1.250,00	1.250,00	15.000,00
Muhasebe Müdürü	1	1.250,00	1.250,00	15.000,00
Personel Müdürü	1	1.250,00	1.250,00	15.000,00
Satış Pazarlama Personeli	5	700	3.500,00	42.000,00
Büro Personeli	10	650	6.500,00	78.000,00
Kalite Kontrol Personeli	6	650	3.900,00	46.800,00
Bakım Onarım	5	650	3.250,00	39.000,00
Usta	10	650	6.500,00	78.000,00
İşçi	90	600	54.000,00	648.000,00
Sevkiyat Sorumlusu	10	600	6.000,00	72.000,00
Toplam Çalışan	140	Toplam İşçilik Maliyeti (\$)		1.066.800,00

5. FİNANSAL ANALİZ

5.1. Sabit Yatırım Tutarı

1- Arsa Gideri

Tesis için 2.500 m² kapalı alan inşa edilecek olup toplam 5.000 m² arazi ihtiyacı olacaktır. Kars OSB'deki güncel tahsis ücreti 10\$/m² olarak alınmış olup 50.000,00 \$ arsa gideri öngörülmüştür.

2- Etüt Proje Giderleri

Etüt proje gideri olarak 20.000 \$ gider öngörülmüştür.

3- Teknik Yardım ve Lisans

Teknik yardım ve lisans gideri öngörülmemiştir.

4- İnşaat Giderleri

Güncel inşaat maliyetleri dikkate alınarak inşaat maliyeti 200 \$/m² olarak alınmış olup 2.500 m² kapalı alanı bulunan bu tesis için 500.000 \$ inşaat gideri öngörülmüştür.

5- Makine ve Ekipman Giderleri

Yapılan piyasa araştırması ile elde edilen makine ve ekipmanların maliyetleri tablo 5.1'de verilmiştir.

Tablo 5.1: Makine Ekipman Giderleri

Sıra No	Makine ve Teçhizatın Cinsi	Yerli-İthal	Adedi	Birim Fiyatı (\$)	Tutarı (\$)
1	Serim Masası (280 cm eninde)	Yerli	1	5.000,00	5.000,00
2	Otomatik Serim Makinesi	Yerli	1	10.000,00	10.000,00
3	Dik Bıçaklı Kesim Motoru	Yerli	2	1.250,00	2.500,00
4	Düz Dikiş Makinesi	Yerli/İthal	40	1.000,00	40.000,00
5	5 İplik Overlock Makinesi	Yerli/İthal	40	900,00	36.000,00
6	İlik Makinesi	Yerli/İthal	10	4.000,00	40.000,00
7	Düğme Makinesi	Yerli/İthal	10	4.000,00	40.000,00
8	Endüstriyel Ütü	Yerli	10	2.000,00	20.000,00
9	Paketleme Masası	Yerli	10	500,00	5.000,00
10	Muhtelif Ekipman				1.500,00
					200.000,00

6- Navlun Sigorta

Navlun sigorta gideri için toplam 20.000,00 \$ gider öngörülmüştür.

7- İthalat ve Gümrükleme

İthal makine ekipmanlar için 20.000,00 \$ gider öngörülmüştür.

8- Montaj

Montaj için toplam 10.000,00 \$ gider öngörülmüştür.

9- Taşıt ve Demirbaşlar

Tesis için ihtiyaç duyulan taşıtlar kiralama yolu ile temin edilecek olup işletme dönemi genel yönetim giderleri başlığı içerisinde gösterilecektir. Fabrika içi taşıma işleri için ekipmanlar ile ofisler için demirbaş olarak 40.000,00 \$ gider öngörülmüştür.

10- İşletmeye Alma

Tesisin tam kapasitede faaliyete geçmeden önce 1 aylık eğitim ve deneme süresi olacaktır. Bu dönemdeki harcamalar (işçilik, hammadde, enerji vb.) için 30.000,00 \$ işletmeye alma gideri olarak öngörülmüştür.

11- Genel Giderler

Yatırım dönemindeki genel giderler için 25.000,00 \$ öngörülmüştür.

12- Beklenemeyecek Giderler

Yatırım dönemindeki fiyat dalgalanmaları vb. yaşanabilecek olumsuzluklardan ötürü meydana gelebilecek beklenemeyecek giderler için 25.000,00 \$ öngörülmüştür.

13- Toplam Yatırım Tutarı

Fizibilite konusu yatırım kapsamında 940 bin dolarlık yatırım yapılması öngörülmektedir. İnşaat gideri 500 bin dolar ile en büyük yatırım kalemini oluştururken, makine teçhizat gideri ise 200 bin dolardır.

Tablo 5.2: Toplam Yatırım Tutarı Tablosu (\$)

No	Gider Kalemi	Tutar (\$)
1.	Arsa	50.000,00
2.	Etüt Proje	20.000,00
3.	Teknik Yardım ve Lisans	-
4.	İnşaat	500.000,00
5.	Makine Teçhizat	200.000,00
6.	Navlun Sigorta	20.000,00
7.	İthalat Gümrükleme	20.000,00
8.	Montaj	10.000,00
9.	Taşıt ve Demirbaşlar	40.000,00
10.	İşletmeye Alma	30.000,00
11.	Genel Giderler	25.000,00
12.	Beklenemeyecek Giderler	25.000,00
Toplam Yatırım Tutarı (\$)		940.000,00

5.2. Tam Kapasitede İşletme Giderleri

1 adet nevresim için toplam 7,5 m kumaş kullanılmakta olup günlük 1.000 adet paketlenmiş nevresim üretimi için günlük 7,500 m yıllık 300 gün çalışma ile 2.250.000 m boya ve baskı işlemi yapılmış 65 sıklık 20/1 akfil pamuklu kumaş kullanılacaktır. Bunun dışında iğne, iplik ve düğme gideri olarak ürün başına 0,15 \$/adet maliyet olup yıllık 300.000 adet nevresim için 45.000,00 \$ gider oluşmaktadır.

1- Hammadde ve Yardımcı Madde Giderleri

Tam kapasitede 4.500.000 dolarlık hammadde ve yardımcı madde gideri öngörülmüştür.

Tablo 5.3: Hammadde ve Yardımcı Madde Giderleri

No	HAMMADDE/YARDIMCI MADDE	MİKTAR	BİRİM	BİRİM FİYAT	BİRİM	TOPLAM FİYAT (\$)
1	65 sıklık 20/1 akfil pamuklu kumaş	2.250.000	m	2,00	\$/m	4.500.000,00
2	İğne, iplik ve düğme	300.000	Adet	0,15	\$/adet	45.000,00
3	Paketleme malzemeleri					5.000,00
Toplam (\$)						4.550.000,00

2- Elektrik, Yakıt ve Su Giderleri

Bu büyüklükte bir tesisin günlük elektrik tüketimi 200 kW olarak tespit edilmiş olup yıllık 60.000 kW elektrik tüketimi hesaplanmıştır. Elektrik birim maliyeti 0,25 \$/kWs olarak alındığında yıllık elektrik gideri 15.000,00 \$ olarak hesaplanmıştır. Yakıt için 2.500,00 \$ ve su için de yıllık 2.500,00 \$ gider öngörülmüştür.

3- İşçilik ve Personel Gideri

3.3 başlığında verilmiş olup 1.066.800,00 \$ gider öngörülmüştür.

4- Bakım Onarım, Genel ve Öngörülme Giderler

İnşaat ve makine teçhizatın bakım onarım işleri için yıllık 25.000,00 \$, genel giderler ve satış pazarlama için 100.000,00 \$, öngörülme gider olarak da 100.000,00 \$ gider öngörülmüştür.

5- Tam Kapasitede Toplam İşletme Giderleri

İşletme tam kapasitede çalıştığında 5.861.800 dolarlık işletme gideri oluşacağı tahmin edilmektedir.

Tablo 5.4: Tam Kapasitede İşletme Giderleri Tablosu (\$)

Gider Kalemleri	Tam Kapasite	Değişken	Sabit
1. Hammadde ve Yardımcı Madde	4.550.000,00	4.550.000,00	0,00
2. Elektrik	15.000,00	13.500,00	1.500,00
3. Yakıt	2.500,00	2.250,00	250,00
4. Su	2.500,00	2.250,00	250,00
5. İşçilik ve Personel	1.066.800,00	960.120,00	106.680,00
6. Bakım-Onarım	25.000,00	22.500,00	2.500,00
7. Genel Giderler ve Satış Pazarlama	100.000,00	90.000,00	10.000,00
8. Öngörülme Giderler	100.000,00	90.000,00	10.000,00
TOPLAM	5.861.800,00	5.730.620,00	131.180,00

5.3. Tam Kapasitede İşletme Gelirleri

Tablo 5.5: Tam Kapasitede İşletme Gelirleri Tablosu (\$)

Gelir Kalemi	Miktar	Birim	Fiyat	Birim	Toplam Gelir (\$)
Paketlenmiş Nevresim	300.000	Adet/yıl	22,00	\$/adet	6.600.000,00
Toplam					6.600.000,00

5.4. Tam Kapasitede İşletme Sermayesi İhtiyacı

İşletme sermayesi, bir ticari işletmenin faaliyetine başlayabilmesi ve faaliyetlerini sürdürebilmesi için kullanılan, kısa sürede paraya dönüşme özelliğine sahip varlıklar ve bu amaçla yapılan harcamalardır. Bir tesisin sürdürülebilir olması için nakit para (hazır değerler), hammadde ve yardımcı madde stokları, alacaklar ve kısa vadeli borçların karşılığı olan miktarda işletme sermayesinin olması gerekmektedir. Bu bilgiler ışığında Tablo 5.6 oluşturulmuştur. Bu hesaplama göre tam kapasitede yıllık işletme sermayesi yatırımı tutarı 1.465.449,79 \$ olarak hesaplanmıştır.

Tablo 5.6: Tam Kapasitede İşletme Sermayesi Tablosu (\$)

UNSURLAR	SÜRE (GÜN)	YILLIK TUTAR (SABİT)	YILLIK TUTAR (DEĞİŞKEN)	İŞLETME SERMAYESİ TUTARI (SABİT)	İŞLETME SERMAYESİ TUTARI (DEĞİŞKEN)	İŞLETME SERMAYESİ TUTARI (TOPLAM)
1 . HAMMADDE ve YARDIMCI MAD. GİDERLERİ	30	0,00	4.550.000,00	0,00	455.000,00	455.000,00
2. DİĞER İŞLETME GİDERLERİ	30	2.000,00	18.000,00	200,00	1.800,00	2.000,00
3 . MAMUL STOKU	15	129.180,00	5.732.620,00	6.459,00	286.631,00	293.090,00
4 . YARI MAMUL STOKU	15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5 . MÜŞT. BAĞLI MAL DEĞERİ	30	131.180,00	5.730.620,00	13.118,00	573.062,00	586.180,00
6 . NAKİT İHTİYACI	30	129.180,00	1.162.620,00	12.917,79	118.117,45	131.035,24
TOPLAM		391.540,00	17.193.860,00	32.694,79	1.432.755,00	1.465.449,79

Tablo 5.7: Öngörülen Kapasite Kullanım Oranlarında İşletme Sermayesi Tablosu (\$)

YILLAR	KKO	İŞLETME SERMAYESİ İHTİYACI	KÜMÜLATİF
2024	50%	750.000,00	750.000,00
2025	60%	143.460,78	893.460,79
2026	65%	71.730,25	965.191,04
2027	70%	71.730,24	1.036.921,28
2028	75%	71.731,25	1.108.652,53

5.5. Toplam Yatırım Tutarı

Toplam yatırım tutarı sabit yatırım tutarı ile ilk yılın kapasite kullanım oranı ile sabit ve değişken giderler dikkate alınarak hesaplanan işletme sermayesi toplanarak bulunmaktadır. Tablo 5.8'de verildiği üzere toplam yatırım tutarı 1.690.000,00 \$ olarak hesaplanmıştır.

Tablo 5.8: Toplam Yatırım Tutarı Tablosu (\$)

Yatırım Kalemi	Tutar (\$)
Sabit Yatırım Tutarı	940.000,00
İşletme Sermayesi Tutarı	750.000,00
Toplam Yatırım Tutarı	1.690.000,00

5.6. Amortisman Hesabı

Tablo 5.9: Amortisman Hesabı Tablosu (\$)

AMORTİSMANA TABİ KIYMET	DEĞERİ	AMORTİSMAN	
		ORANI	TUTARI
Bina-İnşaat	500.000,00	%2,00	10.000,00
Makine-Teçhizat	250.000,00	%10,00	25.000,00
Taşıtlar-Demirbaşlar	40.000,00	%10,00	4.000,00
Diğer	100.000,00	%10,00	10.000,00
TOPLAM	890.000,00	%5,51	49.000,00

Amortisman hesabı tablosuna göre yıllık amortisman oranı %5,51 olup yıllık tutarı 49.000,00 olarak hesaplanmıştır.

5.7. Proforma Mali Tablolar

Ekonomik kapasite kullanım oranı ilk yıl %50, ikinci yıl %60, üçüncü yıl %65, dördüncü yıl %70 ve beşinci yıl %75 olarak gerçekleşeceği kabul edilmiş olup 5. yıldan sonra %75'de sabit kalacağı kabul edilmiştir. Net bugünkü değer hesabında iskonto oranı %5 alınmıştır. Buna göre proforma mali tablolar hazırlanmıştır.

Tablo 5.10: Değerlendirme Sonuçları

Değerlendirme Kriteri	Sonuç
Net Bugünkü Değer	3.341.104 \$
Geri Ödeme Süresi	4 Yıl
İç Verimlilik Oranı	%26,43
Fayda / Masraf Oranı	3,59

Tablo 5.11: Proforma Mali Tablolar

MALİYET TABLOSU								
AÇIKLAMALAR / YILLAR	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
KKO	%50	%60	%65	%70	%75	%75	%75	%75
Toplam Üretim Giderleri	2.969.750	3.538.800	3.823.325	4.107.850	4.392.375	4.392.375	4.392.375	4.428.645
Amortismanlar	49.000	49.000	49.000	49.000	49.000	49.000	49.000	49.000
Toplam Sınai Maliyet	3.018.750	3.587.800	3.872.325	4.156.850	4.441.375	4.441.375	4.441.375	4.477.645
PROFORMA GELİR - GİDER TABLOSU								
AÇIKLAMALAR / YILLAR	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
KKO	%50	%60	%65	%70	%75	%75	%75	%75
1 - Proje Gelirleri	3.300.000	3.960.000	4.290.000	4.620.000	4.950.000	4.950.000	4.950.000	4.950.000
2 - Satılan Malın Maliyeti	3.018.750	3.587.800	3.872.325	4.156.850	4.441.375	4.441.375	4.441.375	4.477.645
3 - Brüt Kâr / Zarar	281.250	372.200	417.675	463.150	508.625	508.625	508.625	472.355
4 - Geçmiş Yıllar Zarar Toplamı	0	0	0	0	0	0	0	0
5 - Geçmiş Yıllar Zarar Mahsubu	0	0	0	0	0	0	0	0
6 - Kurumlar Vergisi Matrahı	281.250	372.200	417.675	463.150	508.625	508.625	508.625	472.355
7 - Kurumlar Vergisi Katkısı %80	56.250	74.440	83.535	92.630	49.145	0	0	0
8 - Kurumlar Vergisi %25	14.063	18.610	20.884	23.158	78.011	127.156	127.156	118.089
9 - Net Kâr / Zarar	267.188	353.590	396.791	439.993	430.614	381.469	381.469	354.266
10 - I.Tertip Kanuni Yedek Akçe %5	13.359	17.680	19.840	22.000	21.531	19.073	19.073	17.713
11 - Dağıtılabılır Kâr	253.828	335.911	376.952	417.993	409.083	362.395	362.395	336.553
12 - I. Kar Payı (Sermayenin %5'i)	84.500	84.500	84.500	84.500	84.500	84.500	84.500	84.500
13 - Kullanılabilir Kâr	169.328	251.410	292.452	333.493	324.583	277.895	277.895	252.053
PROFORMA NAKİT AKIM TABLOSU								
AÇIKLAMALAR / YILLAR	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
KKO	%50	%60	%65	%70	%75	%75	%75	%75
A - Nakit girişleri	3.300.000	3.960.000	4.290.000	4.620.000	4.950.000	4.950.000	4.950.000	4.950.000
1. Proje Gelirleri	3.300.000	3.960.000	4.290.000	4.620.000	4.950.000	4.950.000	4.950.000	4.950.000
- Yurtiçi Satış Geliri	0	0	0	0	0	0	0	0

SERHAT KALKINMA AJANSI

- Yurtdışı Satış Geliri	3.300.000	3.960.000	4.290.000	4.620.000	4.950.000	4.950.000	4.950.000	4.950.000
B - Nakit Çıktıları	3.113.211	3.709.093	3.998.165	4.284.965	4.500.033	4.554.886	4.604.031	4.640.301
1 - İşletme Sermayesi Artışı	143.461	71.730	71.730	71.731	0	0	0	0
2 - İşletme Dönemi Giderleri	2.969.750	3.538.800	3.823.325	4.107.850	4.392.375	4.392.375	4.392.375	4.428.645
3 - Zorunlu Ödemeler	0	98.563	103.110	105.384	107.658	162.511	211.656	211.656
a . Kurumlar Vergisi	0	14.063	18.610	20.884	23.158	78.011	127.156	127.156
b . Temettü	0	84.500	84.500	84.500	84.500	84.500	84.500	84.500
4 - Kredi Ödemeleri	0	0	0	0	0	0	0	0
a . Faizler	0	0	0	0	0	0	0	0
b . Anapara Geri Ödemeleri	0	0	0	0	0	0	0	0
C - Nakit Farkı (A-B)	186.789	250.907	291.835	335.035	449.967	395.114	345.969	309.699
D - Brüt Nakit Akımı	330.250	421.200	466.675	512.150	557.625	557.625	557.625	521.355

6. ÇEVRESEL VE SOSYAL ETKİ ANALİZİ

6.1. Çevresel Etki Analizi

Tesiste yürütülecek faaliyetlerin çevresel etki değerlendirmesi (ÇED) çerçevesinde değerlendirilip değerlendirilmeyeceğinin tespiti için 25.11.2014 tarih ve 29186 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği incelenmiştir. Bu tebliğ kapsamında ÇED “Gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmalar” şeklinde tanımlanmıştır (<https://samsun.csb.gov.tr>, 2022). Bir projenin ÇED raporu hazırlaması gerekip gerekmediğinin tespiti için ilgili yönetmeliğin Ek-1 Çevresel Etki Değerlendirmesi Uygulanacak Projeler Listesi ile Ek-2 Seçme-Elemente Kriterleri Uygulanacak Projeler Listesinde olup olmadığının kontrol edilmesi gerekmektedir. Bu noktada ev tekstili konfeksiyonu faaliyeti üzerine herhangi bir kriter belirtilmediği için ÇED raporu veya seçme elemente kriteri uygulanmasına gerek olmayacaktır.

Ancak Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İlçe Müdürlüğü tarafından proje tanıtım dosyası istenmesi durumunda şu içerikte bir rapor hazırlanması gerekecektir. (<https://samsun.csb.gov.tr/>, 2022)

1. Projenin Özellikleri:

- Projenin ve yerin alternatifleri (proje teknolojisinin ve proje alanının seçilme nedenleri),
- Projenin proses şeması, kapasitesi, kapladığı alan, teknolojisi, çalışacak personel sayısı,
- Doğal kaynakların kullanımı (arazi kullanımı, su kullanımı, kullanılan enerji türü vb.),
- Atık miktarı(katı, sıvı, gaz ve benzeri) ve atıkların kimyasal, fiziksel ve biyolojik özellikleri, atıkların bertaraf şekli,
- Kullanılan teknoloji ve malzemelerden kaynaklanabilecek kaza riski.

2. Proje Yeri ve Etki Alanının Mevcut Çevresel Özellikleri:

- Mevcut arazi kullanımı, kalitesi ve Faaliyetin çevresine ilişkin bilgiler (tarım alanı, orman alanı, planlı alan, su yüzeyi ve benzeri),
- Ek-5'deki Duyarlı Yörelere Listesi dikkate alınarak korunması gereken alanlar.

3. Projenin İnşaat ve İşletme Aşamasında Çevresel Etkileri ve Alınacak Önlemler

Tesis için ÇED raporu gerekmiyor olsa da bu durum tesiste zararlı atık oluşmayacağı anlamına gelmemektedir. Önemli olan bu atıkların belirlenmesi ve bertaraf yöntemlerinin tespit edilmesidir. Tesisin oluşturabileceği muhtemel atıklar, etkileri bertaraf yöntemleri Tablo 6.1'de verilmektedir.

Tablo 6.1: Tesiste Oluşabilecek Muhtemel Atıklar ve Bertaraf Yöntemleri

Atık Cinsi	Bertaraf Yöntemleri
Atık Pil ve Akümülatörler	Pil ve aküler düzenli depolama yöntemi ile depolanıp lisanslı firmalarca bertarafı sağlanacaktır.
Atık Yağ	Tesiste kullanılacak motorlu araçların atık yağları tesis içerisinde oluşturulacak geçici atık depolama alanında diğer atıklardan ayrı olarak sızdırmaz kaplarda biriktirilecek ve lisanslı firmalarca bertarafı sağlanacaktır.
Bitkisel Atık Yağ	Tesisteki yemekhaneden çıkan bitkisel atık yağlar tesis içerisinde oluşturulacak geçici atık depolama alanında diğer atıklardan ayrı olarak sızdırmaz kaplarda biriktirilecek ve lisanslı firmalarca bertarafı sağlanacaktır.
Evsel Ambalaj Atıkları	Evsel nitelikli katı atıklar içerisinde tekrar kullanımı ve geri dönüşümü mümkün olan katı atıklar (kâğıt, cam, plastik ve metal kutular) ayrı konteynirlarda toplanacak ve lisanslı ambalaj atığı toplama-ayırma tesislerine verilecektir.
Evsel Atık Su	Şehir kanalizasyon şebekesine verilecektir.

Evsel Katı Atık	Özellikle organik kökenli (yemek artıkları gibi) katı atıklar, ayrı ayrı sızdırmaz özellikli, ağız kapaklı çöp bidonlarında biriktirilmekte belediye tarafından bertarafı sağlanacaktır.
Hafriyat Atığı	İnşaat aşamasında oluşacak hafriyat atığının belediye tarafından bertarafı sağlanacaktır.
Kontamine Olmuş Ambalaj Atıkları	Tesise getirilecek kimyasalların kontamine olmuş ambalaj atıkları tehlikeli atık niteliğinde değerlendirilecek, tesis içerisinde oluşturulacak geçici atık depolama alanında diğer atıklardan ayrı olarak depolanacak ve lisanslı firmalara verilerek bertaraf edilecektir.
Ömrünü Tamamlamış Lastikler	Ömrünü tamamlamış lastikler uygun alanda depolandıktan sonra lisanslı firmalarca bertarafı sağlanacaktır.
Proses Atık Suyu	Ömrünü yitiren sıvılar, prosesten kaynaklı atıksu olarak kanalizasyon sistemine verilecektir.
Tıbbi Atık	Tesis içerisinde çalışacak personelin sağlık probleminde, personel en yakın sağlık kuruluşuna gönderilerek ve gerekli müdahalesinin yapılması sağlanmakta olup projede personelden kaynaklı tıbbi atık oluşumu söz konusu olmamaktadır.
Tonerler	Toner atığı oluşması durumunda tehlikeli atık yönetim planında belirtilen şekilde bertarafı sağlanacaktır.

Tekstil sektöründe oluşabilecek çevresel problemlerin önemli ölçüde kaynağı, tesiste kullanılan su, çözücüler, boyalar ve tüketilen enerjidir. Bu gruplamaya göre tekstil sektöründe üretim esnasında oluşan atıkları, katı, sıvı ve gaz atıklar olmak üzere 3 ana başlık altında incelenebilir. (Çevresel Etki Değerlendirmesi Sektörel Rehberi, 2014).

Katı Atıklar

Üretimde farklı işlemlere katkı sağlayan veya üretim artığı olarak ortaya çıkan katı atıklar çoğunlukla geri dönüşümlüdür. Bunlar pamuklar, sentetik ve diğer elyaf kumaşlar ile ambalaj atıklarıdır.

Sıvı Atıklar

Kurulacak tesiste boya vb. kimyasal maddeler kullanılmayacağı için bu tarz tehlikeli sıvı atık oluşmayacaktır. Üretim sırasında çıkacak olan diğer sıvı atıklar OSB'de bulunan atık su arıtma tesisi ile bertaraf edilecektir.

Gaz Atıkları

Tesisin ısınma ihtiyacını karşılama dışında gaz tüketimi olmayacaktır. Kullanılacak yakıt doğalgaz olup baca gazı ile alakalı önlemlerin alınması gerekecektir.

Gürültü Kirliliği

Gürültü etkisi genellikle tüm işlemlerin kapalı binalar içerisinde gerçekleştirilmesi nedeniyle çevreye bir etkisi olmamakla birlikte, üretim için çalışan makine ve ekipmandan kaynaklanan iş mekân gürültüsü oluşmakta ancak bu durum çok sıkıntı yaratan bir husus olmamaktadır (www.orsad.org.tr, 2017).

6.2. Sosyal Etki Analizi

Sosyal etki en genel anlamıyla, gerçekleştirilen faaliyet sonucu ortaya çıkan değişimin farklı insanlar üzerinde oluşturduğu etkiler olarak tanımlanabilir. Sosyal etki analizi ise sosyal fayda üretmeye çalışan tüm kuruluşların ve programlarının sağladığı sosyal etkinin ölçülmesi ve değerlendirilmesi süreci olarak tanımlanmaktadır. Sosyal etki analizi değerlendirmeleri kuruluşların yapılan işlerde misyonlarını daha iyi şekilde yerine getirmelerini sağlar. Bu nedenle sosyal etki ölçümü yalnız organizasyonların etkilerini

kontrol etmesi için değil, finansal açıdan ayakta kalabilmeleri için de gün geçtikçe artan bir önem arz etmektedir. (<https://sosyaletkianalizi.com>, Erişim Tarihi: 11.02.2023)

Bu kapsamda bu projenin sağlayacağı sosyal etkilere aşağıda değinilmiştir.

- **İstihdam etkisi:** Tesis faaliyete geçtikten sonra tam kapasitede 140 personel istihdam edilecek olup Kars için önemli bir istihdam alanı oluşturulmuş olacaktır. Kayıt dışılığın yüksek, kadın istihdamının ise düşük düzeyde olduğu Kars'da bu yatırım kayıt dışılığın azalmasına, kadın istihdamının ise artmasına pozitif bir etki yapacağı düşünülmektedir.
- **Gelir ve Harcama Etkisi:** İstihdam yaratmadaki pozitif etkilerinin yanında, yatırım kapsamında yapılacak harcamalar Kars ekonomisine büyük ölçüde bir canlılık getirecektir. Yapılacak harcamalar yine Kars ili içerisinde kalacağı için çarpan etkileri hesaba katılarak değerlendirildiğinde ilin gelişimine önemli etkisi olacaktır.
- **Tekstil Merkezi Kümelenmesi Oluşumuna Etkisi:** Yapılacak yatırım konusu tekstil sektörünün konfeksiyon alt dalı ile ilgili olup ihtiyaç duyulan kumaşların temini üzerine yeni yatırımlar Kars ilinde yapılabilecek olup tekstil merkezi kümelenmesi oluşumuna öncelik edilebilecektir. Başarılı bir yatırımın bölgede yapılabildiğini gören yatırımcılar tekstil sektöründe benzer projeler hayata geçirebileceklerdir. Bu da ilerleyen yıllarda Kars ilinde tekstil merkezi kümelenmesi oluşumuna olumlu bir etki oluşturacaktır.
- **İnsan Kaynağı Gelişimine Etkisi:** Yatırımla sağlanan istihdam ile şehir ekonomisine katkı sağlamasının yanı sıra insan kaynağının gelişimine de önemli katkılar verilecektir. Özellikle genç ve kadın istihdamının ön plana çıkacağı yatırımla çalışanlar kendilerini geliştirme ihtiyacı hissedecektir. Bu kapsamda çalışanların üniversite eğitime devam etmek, yabancı dil öğrenmek, bilgisayar bilgilerini geliştirmek gibi faaliyetlerle kendilerini geliştirme istekleri artacaktır. İstihdam edilen personelin iletişim becerileri gelişecek, kendilerine güvenlerinin artacak ve liderlik vasıflarının güçlenecektir. Bu sayede nitelikli iş gücü kaynağının gelişmesine ve farklı sektörler için de kaliteli işgücü yetiştirilmesine önemli bir katkı sağlanmış olacaktır.
- **Şehir Hayatının Canlanmasına Etkisi:** Gençlere önemli oranda istihdam olanağı sağlayacak olan bu yatırımla istihdam edilecek olan personelin sosyal aktivitelere katılımı artacak ve şehrin canlanmasına önemli bir katkı sağlanacaktır. Daha fazla gelir elde edebilecek olan genç nüfusun harcamalarında artış olacak ve bu da şehir hayatının canlanmasına katkı sağlayacaktır.
- **Kültürel Etki:** Yapılacak yatırım ile Kars ilinde kadınların çalışması konusundaki algıyı değiştirmede de önemli rol oynayacak ve kadınların iş hayatına kazandırılması yolunda önemli bir gelişme olacaktır.

KAYNAKLAR

- Arslan, H. B. (2020, Kasım 16). Küreselde Alınacak Çok Yol Var. Bursa.
- CNR Ev Tekstili. (2019). CNR Ev Tekstili: <https://cnrevtektili.com/turkiye-ev-tektili-sektoru.html> adresinden alındı
- Çevresel etki değerlendirmesi Sektörel Rehberi. (2022). Çevre ve Şehircilik Bakanlığı: https://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/editordosya/Sektorel_rehber_tekstil_sonmayis.doc adresinden alındı
- <http://www.feribrand.com>. (2022). <http://www.feribrand.com>: <http://www.feribrand.com/ev-tektili-nedir/> adresinden alındı
- <http://www.karsosb.org.tr>. (2022). <http://www.karsosb.org.tr>: <http://www.karsosb.org.tr> adresinden alındı
- <https://samsun.csb.gov.tr>. (2022). <https://samsun.csb.gov.tr>: <https://samsun.csb.gov.tr/ced-nedir-i-2455> adresinden alındı
- <https://samsun.csb.gov.tr/>. (2022). <https://samsun.csb.gov.tr/>: <https://samsun.csb.gov.tr/ced-nedir-i-2455> adresinden alındı
- <https://www.trtex.com>. (2006). trtex: <https://www.trtex.com/etkinlik/190/tuerkiye-ev-tektili-sektoeruenen-profil> adresinden alındı
- Ünal, C., & Levent, N. (2019, Ağustos). Konfeksiyon Paketleme Biriminde İki El Hareket Analizi Uygulaması ile Verimliliğin Arttırılması. Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, s. 211-218.
- www.madamemuko.com.tr. (2022). Madame Muko: <https://www.madamemuko.com.tr/spesifik-urunler/ev-tektili-nedir-3> adresinden alındı
- www.orsad.org.tr. (2017, Ocak 4). www.orsad.org.tr: <https://www.orsad.org.tr/haber-detay/279-2872-sayili-cevre-kanunu-orsad-orme-sanayicileri-dernege.html> adresinden alındı
- Yıldırım, L. (2007). Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Tekstil Anasanat Dalı Sanatta Yeterlik Tezi. Günümüz Ev Tekstili Tasarımını Etkileyen Faktörlerin Saptanması Ve Türk Ev Tekstilindeki Durumu. İzmir, Türkiye.
- Yurt, D. (2006). Pop Art Akımının Etkisinde Ev Tekstili Tasarımı. İzmir.
- Kars Sanayi Envanteri, Serka, 2019
- Türkiye’de Bölgeler ve İller Düzeyinde Ar-Ge ve Yenilik Performansının Gri İlişkisel Analiz Yöntemi İle Ölçülmesi, Önder BELGİN, Başak APAYDIN AVŞAR, Verimlilik Dergisi 2019/2
- Pop Art Akımının Etkisinde Ev Tekstili Tasarımı. İzmir., Yurt, D. (2006).
- Ev Tekstili Sektörü Raporu, T.C. Ticaret Bakanlığı, (2022)
- İstanbul Medipol Üniversitesi- İdare Hukuku Boyutuyla Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu
- Kalkınma Kütüphanesi- Ankara İli Tiftik İşleme Tesisi Ön Fizibilite Raporu (<https://www.kalkinmakutuphanesi.gov.tr/dokuman/ankara-ili-tiftik-isleme-tesisi-on-fizibilite-raporu/2273>) (ErişimTarihi: 11.01.2023)
- Kaplan, Sibel, Ev Tekstili Ürünlerinin Performans Özelliklerine Kullanım Ve Yıkama Koşullarının Etkileri, Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Tekstil Mühendisliği Bölümü, Tekstil Mühendisliği Anabilim Dalı
- Kalkınma Kütüphanesi- Kümelenmeye İlk Adım: Denizli Tekstil Sektörü Analizi (<https://www.kalkinmakutuphanesi.gov.tr/dokumanflipbook/kumelenmeye-ilk-adim-denizli-tektil-sektoru-analizi/538>) (ErişimTarihi: 11.01.2023)
- İnternet Kaynakları**
- <http://www.cnrevteks.com> (Erişim Tarihi:11.01.2023)
- <http://www.feribrand.com/ev-tektili-nedir/> (Erişim Tarihi:11.01.2023)
- <http://www.kars.csb.gov.tr/kars-ili-merkez---ilcesinde--duyuru-400882> (Erişim Tarihi:09.01.2023)

http://www.kars.gov.tr/kurumlar/kars.gov.tr/ILAN/IHALE/2022/230622_tdibsiosb.pdf(Erişim Tarihi:10.01.2023)

<http://www.karsosb.org.tr> (Erişim Tarihi:11.01.2023)

<http://www.madamemuko.com.tr/spesifik-urunler/ev-tekstili-nedir-3> (Erişim Tarihi:10.01.2023)

<http://www.orsad.org.tr/haber-detay/279-2872-sayili-cevre-kanunu-orsad-orme-sanayicileri-dernegi.html> (Erişim Tarihi:11.01.2023)

<http://www.samsun.csb.gov.tr/ced-nedir-i-2455> (Erişim Tarihi:11.01.2023)

<http://www.sosyaletkianalizi.com> (Erişim Tarihi:11.01.2023)

<http://www.trtex.com/etkinlik/190/tuerkiye-ev-tekstili-sektoeruenuen-profil> (Erişim Tarihi:10.01.2023)

http://www.webdosya.csb.gov.tr/db/ced/editordosya/Sektorel_rehber_tekstil_sonmayis.doc (Erişim Tarihi:11.01.2023)

Atatürk Cad No:69 Ortakapı Mah Merkez-Kars
Tel: +90 474 212 52 00 – Faks: +90 474 212 52 04
E-posta: info@serka.gov.tr | www.serka.gov.tr

Kalkınma Ajansı Yayınları Bedelsizdir, Satılmaz.